

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec 2.20
za šestmesečno 20.—
za ostalo inosomstvo . . . 35.—
V Ljubljani na doma:
za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec 2.—
V prvi prilozi mesec . . . 1.80
Sobotna izdaja:
za celo leto K 7.—
za šestmesečno 9.—
za ostalo inosomstvo . . . 12.—

SLOVENE

Inserati:
Enostolpna petstvetrtina (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 30 v
za dva- in večkrat . . . 25 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
Enostolpna petstvetrtina po 60 v
Izbaja vsak dan izvenredne nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rekopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bozn.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Cesar in narodi.

Pod tem naslovom prinaša mesečnik »Das Neue Österreich« v zadnji številki, ki je posvečena cesarju Karlu, med drugim izpod peresa dr. Riharda Kralika naslednji odstavek:

»Posebnost države, ki jo vlada avstrijska cesarska hiša, je, da ne obsega samo enega naroda, marveč mnogo njih. V tem oziru stoji precej sama med civiliziranimi velesilami sveta. Vsekakor tudi drugod ni države, ki bi bila narodna država v najčistejšem smislu besede, ki bi obsegala samo državljane enega naroda, enega jezika, enega plemena, in sicer vse člane tega enega naroda. Tako žive v Nemčiji tudi Francozi, Valonci, Danci, Poljaki, Srbi, Čehi itd. deloma v prav znatnih množinah, tako da jih ni mogoče ponemčiti. Na drugi strani pa žive Nemci v velikem številu tudi izven nemške države: v Avstriji, Švici, na Ruskem, Belgijskem itd. V Veliki Britaniji tvorijo angleško govoreči Anglosasi samo manjšino, na drugi strani pa živi veliko milijonov angleško govorečih ljudi — ne v angleški državi, marveč v ameriških Združenih državah. Večina Portugalcev in Špancev živi v Južni in Srednji Ameriki ter nočejo o portugalski in španski državi ničesar vedeti. Na severnem Španskem žive Baski in Katalonci. Le-ti so taisti narod kakor Provenzalci na južnem Francoskem. Italijanski otok Korzika, dalje italijanska Nizza in Savojsko so priključeni Franciji. Italija gospoduje kakor mnoge druge države nad tujecolimi kolonijami v Afriki. Italijani imajo sicer isti književni jezik, toda Sicilijane prav tako malo razume Piemontez, kakor južni Nemec Šveda. Italijani, namreč nacionalisti, pravijo, da hočejo v svoji zločinski ustanovljeni državi združiti vse Italijane, a pri tem nič ne govore o Korziki, Malti (ki so si jo prilastili Angleži), o Nizzi in Savojski; marveč hočejo celo južno Avstrijo od Brennerja in Tur, ker so to boja naravne meje za Italijo, kakor jih je označil nedolžni pesnik Dante; razen tega hočejo Dalmacijo, ki je nekoč pripadala beneški republiki — torej tudi ozemlja, v katerih prebivajo v pretežni večini Nemci in Slovani. Tako raztegljivo je narodno načelo! Na drugi strani pa Nemčija ne misli na to, da bi anektirala švicarske in avstrijske Nemce, le-teh že zato ne, ker so katoličani in ker prihaja vera tu kakor povsod narodnosti navprek. Rusija je sestavljena iz nad sto različnih narodov.

Kakor vidimo, mnogojezičnost Avstrije torej ni brez zgleda na svetu. Posebnost monarhije avstrijske vladarske hiše je marveč v tem, da v tej hiši ne sme vladati

samosilnost enega naroda nad drugim, marveč naj najde vsak narod pravico, da goji svojo narodnost in izvaja iz tega vse posebnosti svoje narodne kulture.

Da, taka bodi Avstrija, v njej ne sme vladati samosilnost enega naroda nad drugim, marveč naj najde vsak narod pravico. Tak program cesarja Karla bo zveličal resnično veliko in močno Avstrijo, zadovoljnost njenih narodov jo bo naredila nepremagljivo. Naj bi g. dr. Kralik to povedal tudi tistim nemškim krščanskim socialcem, ki delajo na to, da bi se narodi Avstrije z nemškim državnim jezikom odtujili drug drugemu, namesto da bi se s strogo izvedeno enakopravnostjo vedno bolj zblizali. Boljša bodočnost Avstrije in njenih narodov ni v tem, da bi se večini usiljevalo nekaj, kar je v nasprotju z enakopravnostjo vseh. Močna se je pokazala naša država v skupnosti vseh narodov, ko so bili vsi narodi vsled svoje globoke ljubezni do habsburškega prestola eno pred sovražnikom in še stoji združeni v čast državi. V žrtvah so avstrijski narodi eno, naj bodo eno tudi, kadar se dele narodom pravice! Moč Avstrije so narodi v sedanjem vojnem meteu stvorili iz sebe. Nakrat so narodi sami premostili mnogo, kar se prej ni nikdar dalo premostiti. Zato naj te enotnosti avstrijskih narodov, tega avstrijskega soglasja nihče ne moti! To avstrijsko soglasje je treba izpolnjevati v smeri, ki so jo začrtali narodi sami, ne pa v smeri, ki jo začrtavajo razni nemško-nacionalni politiki. Avstrijski narodi naj se razvijajo v medsebojni ljubezni, v delu za okrepitev države, v gospodarski in kulturni povzdigi. Tega ogromnega dela avstrijske bodočnosti ne sme noben Avstrijec kaliti, tudi ne s takozvanimi »nemškimi predpogoji«.

Cesar na goriškem bojišču.

Ljubljana, 11. apr. (Kor. ur.)

Cesar je posetil včeraj v spremstvu načelnika generalnega štaba generala pehote pl. Arza goriško bojišče in Trst. Junaški branilci proti Italiji smatrajo dejstvo, da jih je cesar že drugič, odkar je zasedel prestol, obiskal, kot posebno priznanje in pohvalo svojih, po celem svetu občudovanih junaštev. Trst pa vidi lahko v tem, da ga je cesar tako nepričakovano in nenapovedano obiskal, obljubo, da mu zacvete pod varstvom in vodstvom monarha v njegovem bodočem razvoju najlepša bodočnost.

Cesar je prišel v torek jutraj v Postojno, kamor so dospeli k spremstvu armad. poveljnik pl. Borojevič

in deželni predsednik Kranjske grof Attems. Po daljšem razgovoru o vojaškem položaju se je odpeljal cesar s svojim spremstvom in z armadnim poveljnikom na Opčino. Vozili so se skozi kamenit kraški svet. Kako je armada to zemljo obdelala. Kako cel kraj izpremenila. Kjer je bil med kamenjem komaj šop trave, so nastale v bližini vojaških taborišč vzorno obdelane njive in vrtovi. Kakor smatramo znane lesene križe kot spomenike junaštva naših polkov, tako označujemo lahko goste napise kot »vrt za zelenjavo« te ali one divizije, kot priče kulturnega in gospodarskega smisla naših voditeljev in čet.

Velikostni vodovod preskrbuje danes v najprednejših jarkih na celi široki bojni črti naše čete z vodo. Kdor se spominja, kako so hrepeneli prvi branilci dobrdobske planote po tem hladilnem krepčilu, in koliko so trpele kolone tovornih živinčet tudi ponoči v sovražnem ognju, bo razumel prav gigantsko zgradbo vodovoda in ga bo vedel ceniti kot eden prvih glavnih predpogojev nad Cadornovimi armadami.

Taborišča za čete, za cestne delavce, za bolnišnice in okrepčevalnice za konje, so nastala po večini šele med vojno. Tukaj smo morali res izsiliti iz zemlje vse materialne predpogoje za potek vojne.

Cesar, ki je kazal že kot prestolonaslednik najživahnejše zanimanje za preskrbo svojih armad, je občudoval in priznal ponovno velikansko delo za bojno črto, pri katerem so si nabrale neverljive zasluge čete v etapnem prostoru, vojaški oddelki in domače prebivalstvo.

Na poti proti Opčini je vporabil cesar priliko, da je nadziral več v rezervi se nahajajočih čet. Zopet je cesar podelil številna odlikovanja in je izrekel izredno odlikovanjem svojo posebno cesarsko pohvalo.

Med odlikovanci je vzbudil posebno pozornost nek rezervni častniški namestnik nekega polka strelcev, katerega so krasile prsa bronasta hrabrostna svetinja, mala srebrna, velika srebrna in dve zlati hrabrostni svetinji.

Ta podčastnik je bil vedno med prvimi. Na soški bojni črti je znano njegovo ime daleč na okrog. Večkrat je vdrl iz lastnega nagiba s par spremljevalci v sovražno postojanko, razširjal je povsod strah in smrt, razdril je sovražne utrdbene naprave in pripeljal ujetnikov. Ni se bal stikati za italijanskimi neeksplozivnimi granatami in jih tako preurediti, da jih je lahko vporabljal kot metalne bombe. Cesar je se bolj oblegal srce dražestne Dražne. Stari Dobrožit se je vedno bolj bal za svojo varovanko. Bile so prijetne urice v Zvonimirjevem gradu, odkar je živahna deklica s severa kratkočasila puste obraze kraljevega obličja. Dan na dan so se vrstili izleti in pojedine, igre in plesi, Dražna je žarela kakor jablana ob cesti in blizl se je vedno bolj tisti jesenski dan, ko bo treba jablano obrati, da ne pride nepoklicani tat in obere skrivaj zrelo jablano.

Teške ure so se pričele za Dobrožita in vedno bolj mrk je bil njegov pogled. Spanec ga je zapuščal in njegove oči niso našle pokoja.

Bil je lep jesenski dan in južno solnce je žgalo kakor poleti na severu. Dobrožit je poizvedel, da sta njegova dva prijatelja iz Češke še v Ogleju, vračajoč se iz Rima, in da bi rada govorila z njim.

Vzradostilo se je njegovo srce in menil je, da se mu ponuja ugodna prilika, da bi ubežal s svojo varovanko.

Dobil je dovoljenje kraljice Jelene, ki mu je ponudila svojo ladjo.

Toda glej, Dobrožit, da se vrneš do jutrišnjega večera! Drugače ne bi bilo dobro zate in za Dražno. Kralj je oster gospodar in gorje ti, če mu nisi poslušen.

Tako mi Bogal! se zakolne Dobrožit, ali njegovo srce je ta zakletev čudno pretresla.

Ladja je bila pripravljena za odplovi-

gel temu junaku v roko in ga prisrčno pozdravljaj, ko je šel pri defilaciji mimo njega. Večina častnikov in moštva nosi krvavordeče znake na čepicah, eden, dva ali celo več. Ti znaki so pripovedovalci o številu v vojni zadobljenih ranitev. Armadni poveljnik je poročal o nekem častniku, ki je bil v teku dolge vojne nad 100 krat ranjen in obstreljen.

Na Opčini je posetil cesar vojaški dom za ranjene in bolne vojake.

Cesar se je odločil, da obišče tudi Trst. Tržačani, ki so se sprehajali skoraj praznično po ulicah, so zrlji sprva začudeni na avtomobile; v negotovosti, ali se mogoče ne vara, se je ta ali oni odkril, zadoneli so pridruženih pozdravljačih klic in na uho gostov v avtomobilih je segel klic: cesar. Povsod so se zbirale skupine, ki so živahno razpravljale o dogodku. Avtomobili so brzeli ob pristanišču. Pot je vodila ob obrežju proti Proseku. Cesar je velel obstati. Stopil je iz voza in zrl ob kraju ceste na svoj Miramar, ki je imel postati — nedostopen laškemu pohlepu — žrtev laškega opustošenja. Toda njihovi letalci niso povzročili veliko škode.

Po tem odmoru so prispeli avtomobili na višino Proseka in brzeli proti Vipavski dolini in nekoliko vstran proti nekemu višjemu poveljstvu, kjer je bil opoldanski odpočitek. V priprostem okvirju navadnega vojnega častniškega kosila je vplival obisk vojnega vrhovnega poveljnika dvojno. Gromki živoklici so ga spremljali, ko je nadaljeval svojo pot, ki je vodila čez greben pri Lokvah v Čepovansko dolino. Pot je spremenjena v krasno avtomobilno cesto. Narava kaže tudi tu znake vojne. Globeli so preprežene z žičnimi železnimi kamni, tiri poljskih železnic zožujejo ceste. V vsakem, komaj napol zavarovanem kotu stoji baraka vojnih bolnišnic. Pri posameznih poveljstvih in četah so avtomobili se ustavili, da izroči cesar svojim junakom cesarske pozdrave. Napol v megli se je vračala visoka družba čez v globokem snegu se nahajajoče grebene v Postojno, katero je cesar zapustil ponoči. Gosti cesarjevi v Postojni so bili armadni poveljnik pl. Borojevič s svojim načelnikom generalnega štaba generalom pehote Martinjem in deželni predsednik Kranjske grof Attems.

Danes ob 2. uri je cesar prispel zopet v Laxenburg.

Spominjajte se goriških beguncev!

LISTEK.

Svetobor.

41

Povest iz konca 11. veka. — Spisal P. Bohinjec. (Dalej.)

»Slava Svetoboru!« zaori z balkona, zaori s hodnikov in lovorjev venec prileti z balkona. Svetobor ga ujame, sname šlem in si položi venec na glavo.

Borilca se umakneta s pozorišča, Leopoldovega rjavca pa so hlapci tirali v kraj.

»Spet bomo imeli dobro kosilo,« vpije Žiznec. »Nezdravja mi, če sem še kdaj videl take vrste turnir. Ta naš Svetobor je, da ga mu ni para! Ali ni res, Rep?«

»Lep mož je in krepak. Bog mu daj zdravje in srečo!« odgovarja Tipold.

»Le meni verjemite,« modruje stari oproda, »da bo ta češki knezič še visoko splezal. Nezdravja mi, ako ne bo patrijarh ali pa še papež!«

»Navadno se vitezi udarajo v turnirjih za kake ženske, Svetobor pa se bori za sveto vero. Je pravi mož!« pridene Tipold.

»Meni se pa le to dobro zdi, da se ne sramuje, da je Sloven, ako pride med tuje ljudi. Koliko poznam svobodinov in knezov, ki se takoj skrivajo, da so Korotanci, kakor hitro pridejo med Nemce ali Italijane,« nadaljuje Žiznec.

»To je res,« pravi Tipold, »kneže krvi je, lahko bi bil češki knez, pa je tako skromen; vendar se ne ustraši nobenega viteza, čeprav mu moli meč v obraz. Škoda, da ni posvetni knez! O ko bi imela slovenska marka takega kneza, ne bi nikdar Nemci hlačali po nji in jaz bi še danes oskrboval Slovensko marko. Tako pa so me Nemci pogнали, kakor hitro je vzel cesar patrijarhu Slovensko marko. In zdaj sem ubožen ministerijal, ki moram delati vse, kar mi ukažejo, tudi vrv nositi obšencem.«

»Ne žaluj, Rep, če je tvoj gospod potegnil danes kratko slamico, in veseli se z nami,« nagovarja Žiznec svojega sohlapca.

V tem pa je že rog zatrobil k odhodu. Kardinal je odhajal s svojim spremstvom in z Leopoldom na čelu. Ta se je držal hudo in je komaj čakal, da je odrinil na plan. Kranj in Ortenburski grad mu je ostal v neveselem spominu.

»Večjo srečo kakor v Spljetu želim prevzvišenemu kardinalu!« zakliče Svetobor odhajajočemu odposlancu.

»Spljet je tvoj, Ratisbona je moja,« odvrne kardinal Peter, ki je bival istočasno s Svetoborom v Spljetu, da nagovori hrvaškega kralja za vojsko zoper korotanskega vojvodo.

V Kranjskem gradu pa je bilo vedno živahnejše. Ortenburčan se je potrudil, da napravi ostalim gostom razkošno pojedino.

Hrvaški kraljevič Radovan je vedno

tev. Veselega srca in vedrega lica se je Dražna poslovila za dva dni, da vidi spet častiljivi Oglej — ne tako Dobrožit. Nebo je bilo jasno kakor ribje oko, v njegovo srce pa je došla težka megla, ki se ni dala pregnati. In ta megla se je pomnožila s črnim oblakom, ki je plaval za ladjo. Radovan je tudi odpel svojo ladjo in bežal v hitrem toku za njegovo ladjo.

Mornarji so veslali, da jim je že znoj tekel raz čelo, ali Radovanova ladja je bila hitrejša. Dobrožit ukaže mornarjem veslati za Lošinjem. Ob Čresu se obrne za otok Krk, dokler se ne izkrca ob Reki. Radovan je zgrešil Dobrožita in jadrjal dalje proti Ogleju.

Dobrožit najame konja in nadaljuje pot po suhem. Že je bil na tem, da bi potoval naravnost proti Trnovemu, ali skrb za rojaka ga je gnala proti Ogleju. In dospel je srečno.

V gostilni pri »Korotancu« je našel Smila in Kojato. Bilo je veselo svidenje in možakarji so bili dobre volje, ker jim je Dražna delala družbo.

Toda skrb Dobrožitova še ni bila pri kraju. Kraljeve ladje mu ni bilo mar, saj je vedel, da mornarji znajo sami domov. Ali Radovan se je gotovo potikal še po Ogleju in iskal Dobrožito dragico. Zato je priganjal svoje tovariše, da se čim hitreje pomaknejo iz mesta. Dobili so konje in pot se je nadaljevala.

Kako si predstavljajo Vsenemci preureditev Avstrije.

Društvo Vsenemcev na Koroškem je imelo dne 4. t. m. shod, na katerem je poročal znani dr. Angerer o preureditvi Avstrije z ozirom na stališče posameznih kronovin. Govornik je razviljal na podlagi sklepov širšega odbora združenih Nemcev sledeče glavne momente:

1. Kardinalna točka za preureditev Avstrije je izražena v nemški velikonočni spomenici v l. 1916. To so znane nemške zapovedi, ki se pričnejo z nemškim državnim jezikom in končajo z razdelitvijo okrožij na Češkem v vsemnemškem smislu.

2. Postavodajalna pravica deželnih zborov (avtonomija dežel v smislu samouprave), kot je določena v februarjemvem patentu iz l. 1861., naj se iz stvarnih in formalnih razlogov odstrani, toda deželni zastop s pravico sklepanja naj se odpravi. Zakonodajla naj bo pridržana izključno državnemu zboru. Deželno zastopstvo naj bi se po nemškem — pruskem — vzorcu združilo organično z državno enoto.

3. Reforma uprave naj se izvede na ta način, da se sedanja dvojna uprava odstrani — avtonomna in državna odpravi in se uvede takozvani »mešani sistem« na podlagi spojitve deželne samouprave z državno upravo. Sedanji deželni odbori naj se priključijo deželnim vladam, tako da bi ne bila uprava v rokah samo državnih uradnikov ali pa samo ljudskih zastopnikov, ampak obojih. Namesto dosedanje odobritve sklepov avtonomnih deželnih oblasti od države, oziroma deželne vlade, naj bi stopila tu mešana deželna oblast.

4. Kot nižjo upravno enoto naj se uvedejo okrožja, ki bodo v smislu mešanega sistema priključena okrajnim glavarstvom, tako kot deželni odbori deželnim vladam.

5. Avtonomija občin in mest naj ostane, pač pa naj se ustvari institucija »županov po poklicu« in »izšolanih občinskih svetovalec«.

Združitev posameznih narodno zakroženih okrajev v avtonomno narodno enoto pa odklanja dr. Angerer ravnotako kot teritorialno avtonomijo. Po mnenju Vsenemcev, ni cilj razvoja zvezna vlada, ampak enotna država z državno mislijo na podlagi nemške orientacije.

Razume se, da so bila dr. Angererjeva izvajanja sprejeta od vsenemških zborovalec soglasno in z navdušenjem. — Zdi se, da ne vedo koroški Vsenemci čisto nič o duhu sedanjega demokratičnega — in bodo menda celo tudi manifest cesarja Viljema prezrli, če hočejo ostati dosledni. —

Pripomba.

Ljubljana, 12. apr. 1917.

Svetovna vojna nam je prinesla veliko bolesti in gorja, toda prinesla nam je tudi čisto nov tok in duh časa, na katerega bi morda morali čakati stoletja. Zdi se, da je ta strašna nevihta vplivala očistevalno na vse momente ljudskega življenja. Ni treba, da govorimo o tistem očistevalnem viharju, kateremu ni enakega v zgodovini, ki je potegnil mimo stare orientalske Rusije

Na trgu Sv. Ivana ob vodnjaku so stali konji. Možakarji so se pili v gostilni čašo vina na srečen pohod, le Dražna je stala odpravljena pri vodnjaku in držala malega rjavca, ki naj ponese njeno telo gori v Korotan. Spomini iz Spljeta so ji polnili dušo in skoro ji je bilo žal, da se je poslovila tako čudno od Radovana. Ti Hrvatje so vendar le dobre duše in nevaležno se ji je zdelo, da jo je Dobrožit tako po tihem odpeljal.

Ze zasede svojega rjavčka in zajaše počasi okrog vodnjaka.

V tistem hipu se prikaže izza vogla neznan jezdec s kapo zakrivačo in kakor bi mignil, pograbi rjavca za uздо, jahalko pa za pas in jo pritisne k sebi na svojega konja. Dražna vsklikne, a že tiči debela cunja v njenih ustih.

Kakor bi trenil, izgine neznan jezdec s svojim plenom čez Pušavnikov most in dalje po cesti.

Dobrožit prihi iz gostilne, ko čuje vsklik na trgu. Groza ga spreleti in kolena se mu šibijo. Razne misli prešinejo njegovo dušo, ali takoj si misli, kaj se je zgodilo. »Sam Radovan je odpeljal Dražno,« si misli in brž hiti do pristanišča. Toda nobenega sluha o Dražni. »Radovan se je odpeljal za rana proti domu,« so mu rekli.

Spet se vrača in sledi konjskim kopitom. Kmalu je bil na sledi. Eden konj je imel obrnjene podkve nazaj, drugi manjši naprej.

(Dalje.)

carizma in jo kar čez noč približal — da ne rečem — postavil na prvo mesto zapadu. In danes je v ustih vsega svetovnega časopisja, vseh državnikov in nedržavnikov demokratični manifest nemškega cesarja Viljema, ki vpostavlja Prusijo na čisto novo doslej nepoznano demokratično podlago. Vojna ni posegla z vso silo samo v zunanje življenje narodov — ampak zdi se, da v prvi vrsti v notranje in to glede oblike in vsebine. In demokratični ustavni proglas monarha Nemčije ni v bistvu nič manj važen in za sedanjí tok in duh časa ob zadnjem poglavju vojne značilen — kot nenaden akt osvoboditve ruskega naroda. Na eni strani gre ljudstvo mimo in preko vladarja kot zastopnika carizma — na drugi strani pa gre moderen ljudski monarh roko v roki s potrebami naroda. Simbolična antiteza.

Med vse narode Evrope je prešlo neko čudovito, nepoznano vrvenje in kipenje. Evropa stoji pred novo dobo, oziroma v novi dobi prebujenja narodov. Povsod opažamo skupen nastop prej se tako pobijajočih elementov. In vsak vé, sedaj ali pa nikoli bo ustvarjena nova narodova bodočnost. Vzemimo v roke ta ali oni ljudski zbornik tega ali onega narodov Avstrije, povsod delo za poglobitev narodnega ponosa, narodne samozvesti, natančno preciziranje narodnega hotenja in mišljenja. Narodna ideja kaže ljudstvu povsod pot — potom svoje zgodovine, literature, svoje kulture, gospodarske sile, svojih narodnih mej, svoje politične, kulturne in narodne organizacije, svojih vodilnih mož, kaže pot, veliko pot.

Te dni smo dobili v roke letošnji ukrajinski koledar, katerega je izdal na Dunaju »Soyuz vizvoljenja Ukrajini« — Zveza za osvoboditev Ukrajine. Ko smo listali list za listom ta izboren, v narodnem duhu urejen zbornik, nam je nehoté prišlo vprašanje, težko in bolesto vprašanje, kako je to, da ni kaj takega pri nas Slovincih mogoče. Je res, da ima pri nas skoraj vsaka zadnja slovenska koča svoj časopis, a to samo ne zadostuje. Treba bi bilo, da bi prišel v zadnjo slovensko hišo ljudski zbornik, ki bi bil kot svoje vrste katekizem, oglevalo vsega narodnega življenja, pri rokah našemu celemu ljudstvu. Potrebno bi bilo, da bi imel vsak naš človek pri rokah ne samo koledar, godovnik svetnikov, ne samo navodila o meri in vagi, kolikovih pristojbinah, obrestni meri in sejmi, ampak v ljudski obliki tudi cel ročni kažipot po našem domačem, kulturnem, narodnem in gospodarskem življenju. Vemo, da se v mnogih naših šolah uči vse premalo o nas samih. Toda tudi, ko bi se učilo! Deček in deklica potrebujejo po končani šoli poleg leposlovnega, poučnega in dnevnega političnega berila tak zbornik, tak kratak vpogled v vse narodovo mišljenje, čustvovanje in delovanje v vseh stopnjah zgodovine.

Noben narod nima take prilike, take institucije, ki bi zanesla svoje knjige v sleherni dom, kot mi Slovenci. Mohorjeva družba. Ali bi ne bilo mogoče, da bi postal koledar Mohorjeve družbe res pravi ljudski zbornik, oglevalo in kažipot našega narodnega življenja, morda še v tem letu? Ali bi ne bilo mogoče sestaviti v obliki dr. Šarabonovega sestavka o svetovni vojni tudi zgodovinski koledarček našega naroda, kratak pregledno pisan sestavek o zgodovini naše literature in sploh lepe umetnosti, kratak pregled zgodovine slovenskega naroda, naših težkih dni, pregled naših narodnih mej, naše narodne statistike, pregled naše gospodarske moči in sile, vpogled v vso našo politično, narodno in kulturno organizacijo, ilustrirano s slikami iz našega narodnega življenja, naših mož. Ali bi ne bilo mogoče navesti kratak sestavek o Napoleonovi dobi Ilirije, o letu 1848, dobi taborov, dobi našega narodnega prebujenja? Ali bi ne bilo mogoče objaviti v koledarju od časa do časa ponatis posameznih odlomkov iz naše literature? —

Vemo, da bi ljudstvo z veseljem poseglo po res našem koledarju in razumelo poslanstvo Mohorjeve družbe. — Vojni vihar je posegel v notranje življenje vseh narodov tudi nam je treba novega notranjega življenja.

Zato ta pripomba o koledarju.

Zopet silen potres na Dolenjskem in v Brežicah.

Dobili smo naslednja poročila:

Čatež, 10. aprila.

Danes, 10. aprila približno ob 3. uri 10 minut zjutraj nas je vzdramil silen potresni sunek, ki je bil razven prvih dveh sunkov dne 29. januarja na močnejši sunek.

Stražnik na mostu Čatež-Brežice pravi, da je pod Čatežem strašno zabobnelo; misli, da je ves Čatež v razvalinah. Škoda je res precej, zlasti na cerkvi, kjer se je zvonik še bolj nagnil. Pod sv. Vidom se je odtrgala veličanska skala.

Iz okolice Cerklje pri Krškem, dne 10. aprila.

Danes zjutraj ob 3. uri 20 minut nas je vzdramil iz sna močan, valovit, 30—35 sekund trajajoči potres, ki je zopet povečal škodo na prizadetih poslopjih. Pohištvo je odskakovalo, šipe so šlepetale, čulo se je škripanje tramovja v podstrešju. Sunek je spremljalo podzemeljsko bobnjenje.

Brežice, 10. aprila.

Dne 10. aprila zjutraj ob 3. uri 12 min. je bil v Brežicah zelo hud vertikalni potres 3 sekunde, kakršnega nismo več čutili od 29. januarja. Poslopja so na novo razpokala. Ljudi je na posteljah kvišku metalo. Vse je zopet preplašeno. Neka meščanka je bila tako zmešana, da je možu rekla, naj nikar tako ne vpije, pa ni vedela, da le ona kriči, ne pa mož. To noč je bilo še okoli sto treslajev, katerih pa nismo čutili. Veliki petek so med farno božjo službo vsled potresa ljudje iz cerkve bežali. Frančiškani mašujejo v zakristiji, njih samostan je silno trpel, ter se bo moral podreti; cerkev je močno trpela, pa se bo dala popraviti. Nekateri ljudje so se vrnili, med njimi tudi gvardjan, toda vsled današnjega sunka bo marsikateri zopet zbežal. Izvedenci pravijo, da se je gorovje Uskok za en meter vzdignilo. Kdor hoče videti, kaj potres napravi, naj pride v Brežice in si naj ogleda, pa ne od zunaj, temuč notranje prostore.

Velika nesreča na Donavi.

Budimpešta, 11. aprila. (K. u.) Danes ponoči je osební parnik »Zrinyi« zadel ob nek tovorni parnik. Prednji del parnilka »Zrinyi« se je pričel čez nekaj minut potapljati, pri čemur je več oseb padlo v vodo. Parnik »Zrinyi« je odplul iz Budimpešte s 480 potniki. Natančnega števila ponesrečenih še ni bilo mogoče ugotoviti.

Budimpešta, 11. aprila. (K. u.) Ko je osební parnik »Zrinyi« na poti v Belgrad s 480 potniki na krovu ob 11. uri ponoči pri Teleny hotel prekrizati Donavo, da bi dosegel postajo Tököly, je zavozil v motorni parnik »Viktoria«, ki je plul po Donavi navzgor. Parnik »Zrinyi« je bil v sredini poškodoval in je bil medkrov v par minutah preplavljen. Nastala je velika zmešnjava, ker so potniki večinoma še spali. Rešilne čolne so takoj spustili v vodo. Med tem je prišel parnik »Wilhelm«, ki je iz Paksa plul po Donavi navzgor in je sprejel na krov potnike, ki so bili še na ladji. Pozneje je prihitel na pomoč tudi motorni parnik »Gizela«. Kolikor so mogli doslej ugotoviti, je utonilo 30 potnikov, okoli 30 jih je pa bilo v gneči ranjenih. Pripeljali so jih v Budimpešto v bolnišnico. Večina potnikov, ki pripadajo največ delavskim slojem, so bile ženske in otroci. Tudi nekaj vojakov je bilo med njimi. Nesreča se je baje pripetila zato, ker parnik »Viktoria« ni bil zadostno razsvetljen in ga parnik »Zrinyi« v temi ni mogel zapaziti.

Kapitan parnika »Viktoria« izjavlja, da je bil parnik zadostno razsvetljen, da se ga pa vsled deževnega vremena ni moglo zapaziti. Ko je kapitan parnika »Viktoria« opazil, da »Zrinyi« križa Donavo, in da je že čisto blizu, je dal svarilno znamenje, vendar zaman. Prednji del »Viktorije« je zavozil v »Zrinyi«, nakar je kapitan ladjo takoj ustavil in z vsem osebjem hitel parniku »Zrinyi« na pomoč.

Važna izjava ruske začasne vlade o vojnih smolnih Rusije.

Petrograd, 10. aprila. (K. u.) Petrograjska brzojavna agentura objavlja sledečo izjavo začasne vlade:

Začasna vlada je proučila vojaški položaj ruske države. Odločila se je, da izpolni svojo dolžnost nasproti deželi, narodu odkrito in naravnost povedati celo resnico. Vlada, ki je bila sedaj strmoglavljena, je zapustila obrambo dežele v stanju velikega nereda. Po svoji kaznivi nedelavnosti in s svojimi nespretnimi ukrepi je povzročila nered v naših financah kakor tudi glede na preskrbo z živili, transport in z ozirom na dobavo streliva armadi. Vso našo narodno gospodarsko organizacijo je omajala.

Začasna vlada bo z živahno delovno podporo celega naroda zastavila vse, sile za to, da se odstranijo te zle posledice starega vladanja; a mudi se. Krvi mnogih sinov domovine je v tej 2 in pol letni vojski veliko preteklo. Kljub temu stoji dežela nasproti sovražniku, ki je še vedno mogočen; ki drži zasedene cele dežele naše države in ki nam grozi z novim, odločilnim sunkom ravno zdaj v dne, ko se rodi ruska svoboda.

Glavna in največja naloga naših vojakov je, da branijo našo pravo narodno

domovino za vsako ceno in da osvobodijo deželo sovražnika, ki je bil vdrl čez naše meje in branijo svobodo naroda.

Začasna vlada prepuča volji naroda, da v tesnem stiku z našimi zavezniki končno odločuje v vseh vprašanjih, ki tičejo svetovno vojsko in njenega konca. Že zdaj pa misli, da je upravičena in deležna izjaviti: Svobodna Rusija ne zasleduje smotra, da bi vladala druge narode, da bi jim vzela njih narodno dedščino in da bi s silo zasedla tuje ozemlje; gre ji marveč za to, da se bo dosegel trajen mir s temeljno pravico narodov, da bodo sami določevali svojo usodo. Ruskemu narodu ne gre za to, da bi svojo zunanjo moč pomnožil na škodo drugih narodov, ne stremi za smotrom, da bi katerikoli narod podjarmil ali ponižal. V imenu enakosti je strel okove, ki so težili poljski narod, Ruski narod ne bo dopustil, da bi bila njegova domovina ponižana in zmajana v njenih življenskih pogojih vsled velikega boja.

V zunanji politiki bo začasna vlada zasledovala opisana načela, ki gotovo uveljavijo voljo ljudstva in čuvajo prava naše domovine, a ob enem se drži obveznosti, ki smo jih dolžni našim zaveznikom.

Začasna vlada osvojene Rusije ni nikakor upravičena, da bi prikrivala ljudstvu resnico: domovina je v nevarnosti. Vse moči se morajo napeti, da jo bomo rešili. Na to resnico naj dežela ne odgovori z brezplodno pobitostjo; naj ne izgubi poguma, marveč vnosno, da se ustvari enotna volja naroda. Tako bomo dobili nove sile za boj, ki nam bo tako prinesel srečo. Naj dobi ura trde poizkušnje celo deželo dovolj krepko, da bo zagotovila priborjeno svobodo in da se bo mogla posvetiti neumornemu delu v blagobit svobodne Rusije.

Začasna vlada, ki je slovesno prisegla, da bo služila ljudstvu, je trdno prepričana, da bo splošno dozdej še neznano podporo vseh in vsakega, svoje dolžnosti nasproti deželi izpolnila do konca.

Podpisal: Predsednik ministrskega sveta:

Knez Lvov.

Prilisk ruskega delavstva za mir.

Delavski odbor zahteva, naj armada glasuje o vojski ali o miru. — Za mirovna pogajanja.

Rotterdam, 11. aprila. »Daily Telegraph« javlja iz Petrograda: Revolucionarski delavski odbor je poslal začasni vladi vlogo, ki zahteva, naj glasuje armada o vojski ali o miru. Upati je, piše dalje angleški list, da bo začasna vlada uvidela potrebo odločno nastopiti proti državi nevarni propagandi delavskega sveta.

Amsterdam, 11. aprila. (K. u.) »Times« poroča iz Petrograda: Odbor delavskih poslancev napoveduje komisijo za zunanje stvari z namenom, da se otvorijo naravnost pogajanja s sovražnikom. V Stockholm odputuje v ta namen posebno odposlanstvo in se ustanovi posebna kurirna služba med Rusijo in Švedsko. Komisija za zunanje stvari bo dalje z enim komisarjem zastopana pri petrograjski brzojavni agenciji, ki obvešča inozemsko časopisje. Komisar bo moral vsa poročila petrograjske brzojavne agenture nadzorovati. Odbor je med drugim sklenil: Zahtevamo, naj se med vojskujočimi se državami takoj prične pogajati za mir in naj se dela propaganda, da se vojska konča. Odbor naglašja, da so tako načelo izjavili vojaški poslanci, ker je to sklenila 109. divizija in drugi oddelki na bojni črti. Odbor dalje izjavlja: Aktivne obrambe ne zametujemo, a zahtevamo pravico, da se ustanovi v Stockholm agentura, da se pošiljajo necenzurirana pisma in brzojavke in da se pošiljajo lastni kurirji v inozemstvo. Odbor zahteva nadzorstvo izvajajočega odbora vojakov, kako da delujejo državni uradi. Dopisnik »Timesa« končno poroča, da vodi delavski odbor judovski odvetnik Steklov, ki ni, kakor tudi ne Čheidze, upravičen, da govori v imenu Rusije. Dopisnik pravi, da je zadnji čas za ruske jude, da javno zapuste demagoge.

Ruski delavci za mir.

Curih, 11. aprila. Tukajšnji listi javljajo iz Milana: Iz Petrograda se poroča: Vodilne ruske socialistične stranke zavzemajo prejšnje stališča, naj se prično z osrednjima velesilama pogajati za mir, preden se bo postrila vojska. Če se bodo pogajanja razbila, bodo glede na nadaljevanje vojske odločno podpirale vlado. Socialistično vodilno glasilo agitira odločno proti nadaljevanju vojske in pravi, da je sicer Rusija zvezana s svojimi zavezniki, a zato naj jim odkrito predlaga, naj se prično pogajati za mir.

Demonstracije proti nadaljevanju vojske v Petrogradu.

Kodanj, 12. aprila. Iz Petrograda: Povodom kongresa ustavnih demokratov so priredili socialistični delavci velike demonstracije, ki jih je vojaštvo le s trudom potlačilo. Delavci so korakali z rdečimi zastavami po petrograjskih cestah in so demonstrirali proti nadaljevanju vojske.

Tudi na kongresu so na galerijah motili kongres, dokler ni predsednik kongresa, knez Dolgoruki, zapovedal, naj galerije izpraznijo. Potem šele so mirno zborovali dalje.

Mirovni pogoji.

Kodanj, 11. aprila. »Ütro Rusko« trdi, da ve o mirovnih pogojih sledeče: Alzacija ostane nemška. Belgija postane samostojna, a ne bo smela imeti armade. Jugoslovanski narodi postanejo neodvisni, ne da bi jih pridružili Avstriji. Poljska ostane samostojna, a brez armade. Kursk ostane nemški. Armenija bo pod turškim protektoratom. Rumunija se bo ponovila. Dardanele bodo nevtralizirali, a ostanejo Turčiji.

Protirevolucijska stremjenja v Rusiji.

Stockholm, 11. aprila. Vojaško poveljstvo v Odesi dobiva vsak dan bolj vznemirljiva poročila o protirevolucijskih pokreth iz raznih delov odeskega okraja. V razna mesta so poslali vojake, da potlačijo upore. Veliko uradnikov noče pripoznati nove vlade in so prirejali celo shode proti njej. »Rečje« objavlja med drugim oklic harkovskih socialistov, ki zahtevajo, naj se takoj sklene mir in ki konča: »Živila državljanska vojska.« Iz Petrograda se javlja, da Rusi na rumunski in na severni bojni črti v velikem številu dezertirajo.

Ruski vojaki in revolucija.

Bern, 11. aprila. »Petit Parisien« javlja iz Petrograda: V nekaterih odsekih bojne črte so izvedeli vojaki o revoluciji in da je car odstopil, še le čez tri tedne. Splošno so poročila z bojišča ugodna. Tudi če so vojaki in častniki po novih predpisih dobro razumejo. Vse železničarje so odpoklicali iz vojne črte. V mestih so odpravili vse naprave za brezplačno prehrano vojakov. Največjo pozornost vzbuja položaj delavstva. Inženirji pravijo, da bodo sedanje razmere uničile petrograjsko industrijo, če ne bodo pozvali nazaj inženirjev in delovodij, ki so jih bili prepodili.

Razcepljenost petrograjske posadke.

Genf, 11. aprila. »Petit Journal« poroča iz Petrograda: Posadka v Petrogradu je razcepljena. Dve tretjini vojakov sta prisegli zvestobo začasni vladi, ena tretjina pa revolucijskemu delavskemu svetu.

Socialisti proti Miljukovim osvojevalnim načrtom.

Milan, 11. aprila. Iz Petrograda se javlja: Glasilo zmernih socialistov odločno nastopa proti Miljukovi zahtevi, da se mora vzeti Carigrad. Pravi, naj za take načrte ne žrtvujejo nobenega vojaka, ker v Rusiji takih carskih načrtov več ne umevajo. Socialistično časopisje odklanja tudi zahteve po avstrijskem ozemlju.

Posveti socialistov v Petrogradu.

Kristijanija, 11. aprila. Na važni posvet petrograjskega delavskega sveta v Petrogradu sta se pripeljala tudi dva voditelja norveške socialne demokracije.

Ruski socialisti proti francoskim in angleškim sodrugom.

Dunaj, 11. aprila. »Arbeiterzeitung« javlja, da je ruska socialna demokracija protestirala proti vladnim francoskim in angleškim socialistom, ki delajo na to, da bi odvrnili ruski proletarijat od boja za mir. Tudi izdani francoski in angleški proletarijat želi miru, kakor ruski in nemški.

Ruska vlada se namerava preseliti v Moskvo.

»Exchange Telegraph« poroča iz ruskih krogov v Londonu, da je položaj začasne vlade v Petrogradu nevaren in da se namerava preseliti v Moskvo.

Kongres ruskih judov.

Haag, 11. aprila. (K. u.) Tukajšnji judovski korespondenčni urad naznanja, da je sklical judovski osrednji odbor kongres ruskih judov v Petrogradu.

Velika ofenziva na zahodu.

Današnje nemško uradno poročilo postavlja bitko pri Arrasu nasproti velikim dogodkom, ki se pripravljajo ob Aisni, nekoliko v ozadje. Pove nam, da od Vailly (vzhodno od Soissona) do Reimsa divja topniška bitka, ki je vsak dan ljutejša. Tu se bo baje na približno 50 km dolgi fronti bila prodiralna bitka. Kdo je napadalec in kdo branilec, o tem še ni nobenega uradnega poročila. Dejstvo je, da so se Francozi na tem prostoru pripravili za napad; vprašanje pa je, če bodo mogli svoje namene uresničiti.

Francoski kritiki so pred kratkim opozarjali na konkvavno obliko nove nemške postojanke na izpraznjenem ozemlju in izrazili slutnjo, da bo Hindenburg izvedel pričakovani veliki napad na enem izmed obeh kril nove postojanke. Seveda je še prezgodaj, da bi že sedaj presojali dogodke, ki nam jih lahko prinese prihodnji dnevi. Iz današnjega nemškega poročila se vsekako lahko sklepa, da bodo na-

črti Angležev in Francozov za spomlad novič prekrizani.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 11. aprila. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta.

Krajno omejeni boji severno Scarpe, pri Givenchy en Gohelle, Fabus in Pampoux položaja niso izpremenili.

Na obeh straneh ceste Arras—Cambrai so včeraj Angleži po besnem ognju na široki bojni črti z močnimi silami iznova napadli. Z velikimi izgubami smo jih odbili. Tam in med Bullecourt in Queant so se vneli danes zjutraj novi boji.

Med cesto Bapaume—Cambrai in Oise so se bili le mali boji pred našimi črtami.

Kakor prejšnje dni, so obstreljevali z granatami in šrapneli St. Quentin in La Ferre.

Bojna črta nemškega cesarjeviča.

Topovska bitka od Vailly do Reimsa postaja vsak dan besnejša. Francoski presenetljivi napad na naše jarke jugovzhodno Berry du Bac smo preprečili s hitrim protisunkom.

Armada maršala Alberta Würtemberškega.

Nobenih važnih dogodkov.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Nemško večerno poročilo.

Berlin, 11. aprila zvečer. (Uradno.) Pri Fampoux, severno Scarpe, so se z velikimi izgubami za sovražnika izjalovili napadi angleške pehote, pri Rouex pa več napadov konjenice.

Pri Monchi in pri Bencourt so se bili boji, ki so izpadli ugodno za nas.

Vzhodno Bullecourta in pri Hargicourt, severozahodno Sant Quentin, smo ujeli 1000 Angležev in zaplenili 25 strojnih pušk.

Od Soissons do Reimsa se je zelo močno streljalo.

Angleško uradno poročilo.

10. aprila. Operacije krepko nadaljujemo. Sovražni protinapadi so bili brezuspešni. Ujeli smo nad 11.000 mož in zaplenili 100 topov in 163 strojnih pušk.

Velika ofenziva.

Haag, 11. aprila. Newyorški listi prinašajo z velikanskimi črkami brzjavke z vsebino, da se je velika ofenziva na zahodni fronti pričela. Angleži so napadli z milijonom vojakov na 150 km široki fronti.

Ententa napela največje sile.

Amsterdam, 11. aprila. Angleški vojaški kritiki pišejo, da more sedanja ofenziva, v kateri je ententa razvila največje sile, trajati k večjemu 4 do 5 tednov. Pomanjkanje zadostnih rezerv na Angleškem bo povzročilo, da bo po preteku tega časa končan prvi del ofenzive. Tudi negotovost, kje bodo osrednje sile pričele ofenzivo, zelo omejuje namere entente.

Sovražno prodiranje ustavljeno.

Lugano, 11. aprila. »Corriere della Sera« poroča iz Pariza: Angleško francosko prodiranje je na vseh delih fronte ustavljeno. Odpor Nemcev na doseženi črti je splošen.

Strah pred pohodom proti Calaisu.

Lugano, 11. aprila. Po londonskih poročilih »Giornale d'Italia« so v angleškem glavnem mestu razširjene vesti, da namerava Hindenburg pohod proti Calaisu, da bi pretrgal francosko zvezo z Angleško.

Letalci Američani na francoskem bojišču pod zastavo Združenih držav.

Rotterdam. Reuter: Ameriški letalci na francoski bojni črti so takoj po vojni napovedi Amerike razvili ameriško zlastvo.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 11. aprila. Uradno:

Sovražnik je včeraj na primorski bojni črti splošno živahneje streljal s topovi; na več mestih tudi ponoči. V Adiški dolini in pri Gardskem jezeru so Italijani vztrajno nadaljevali svoj uničevalen ogenj na naše kraje.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Vojska z Rusi in Rumuni.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 11. aprila. Uradno:

Vojna skupina maršala pl. Mackensena.

Neki c. in kr. letalec je sestrelil nad Galacem v zračnem ognju rusko letalo vrste Nieuport.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvoda Jožefa.

Pri Bekasu smo odbili sovražne napade. Naše patrulje so živahno poizvedovale.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Rusko topništvo je mestoma močnejše streljalo. Sicer niso ničesar poročali. Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 11. aprila. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Ob Ai, Dvini, Stohodu, Zlati Lipi in ob Dnjestru so Rusi živahno streljali s topovi.

Na bojni črti generalnega polk. nadv. Jožefa in pri vojni skupini maršala pl. Mackensena nič važnega.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Rusko uradno poročilo.

9. aprila. Zapadna fronta: Neznatne napade sovražnika v Karpatih, zahodno od Dzembrane, v smeri proti Marmaros-Szigetu in zahodno od mesta Tomnatika smo odbili. Na ostali fronti obojestransko streljanje in poizvedovanje.

Na južnem Balkanu.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 11. aprila. Uradno:

Naši albanski oddelki se s popolnim uspehom napadli italijanske prednje straže severno Tepeleni.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 11. aprila. Veliki glavni stan: Nič novega.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Turčija v vojski.

Turško uradno poročilo.

Carigrad, 10. aprila. (K. u.) Glavni stan poroča: Dva dni sem je bojevanje zopet oživelo. Na desnem bregu so naše zadnje čete vrgle sovražne prednje straže nazaj in tako zagotovile naši glavni sili prosto premikanje, da zasede novo postojanko.

Na levem bregu Tigrisa so naše čete v stiku s sovražnikom. Včeraj je bil živahen artiljerijski in pehotni ogenj. Na severnem bregu Dale so naše čete potisnile sovražno konjeniško divizijo 15 km nazaj, kjer se je zopet postavila v bran. Dalje severovzhodno je sovražni konjeniški polk prekorajčil Dialo. Ta polk je naša konjenica vrgla čez reko nazaj. Vzhodno od Revandusa so našim četam ni samo posrečilo odbiti napade številnejših Rusov, marveč so s protinapadom poglnele sovražnika 20 km daleč nazaj proti vzhodu.

Naše baterije pri Gazi.

Carigrad, 11. aprila. (K. u.) Dopisnik »Agence Telegraph. Milli« zelo laiskavo piše o junaškem odporu avstrijskih topničarjev, ki so v najbolj kritičnem trenutku boja pogumno vztrajali. Junaška smrt poveljnika baterije in dveh drugih častnikov je povzročila splošno žalost.

Vpoklicji pod orožje v Turčiji.

Turški generalni poslanik v Berlinu poroča, da so pozvani pod orožje vsi turški državljani, rojeni leta 1874—1879, ki so bili doslej oproščeni vojaške službe s tem, da so plačevali oprostilo takso. Pod orožje je nadalje poklican rojstni letnik 1899.

Amerika proti nam.

Ameriško veleposlaništvo odpotovalo z Dunaja.

Dunaj, 11. aprila. V sled preloma diplomatskih odnošajev z Združenimi državami je osobje ameriškega veleposlaništva zapustilo Dunaj. Varstvo Američanov v Avstriji je prevzela španska, zastopstvo Avstrijcev v Franciji in v Angliji pa švicarski.

+ Poština zveza z Ameriko. Dunajski listi javljajo: Poština zveza z Ameriko je ustavljena.

Uničeni stroji na avstrijskih parnikih v Združenih državah.

Haag, 11. aprila. »United Press« javlja iz New Yorka: Na vseh avstrijskih ladjah, ki jih zdaj zaplenjujejo, so stroji uničeni. Angleška vlada je ameriško prosila, naj prične več nemških parnikov voziti, a preiskava je dognala, da jih bodo morali več mesecev popravljati.

Prvi uspeh Američanov v vojski.

Haag, 12. aprila. »Economist« poroča iz New Yorka: Spekulantje kraljujejo položaj v taki meri, da se vlada posvetuje, kako naj nastopi proti njim.

Američani se pripravljajo na dveletno vojsko.

»United Press« poroča: Ameriški generalni štab zahteva, naj se sestavi program za dveletno vojsko in pravi, da se v tem času vojska še ne bo končala. Splošno se sodi, da bodo morali tudi v Ameriki uvesti splošno brambno dolžnost.

Nagrada za prvi uničeni nemški podmorski čoln.

Rotterdam, 11. aprila. »Daily Telegraph« javlja iz New Yorka: Kongresu se je predlagalo, naj se prvi ameriški mornar, ki bo uničil sovražni podmorski čoln, nagradi s 5000 dolarji.

Nova ameriška trgovinska mornarica.

Washington, 11. aprila. Reuter: Wilson je dovolil, da zgrade 100 lesenih 3000-tonskih ladij, da nadomeste izgube ladij po podmorskih čolnih.

Nemški Amerikanci z Wilsonom.

New York, 4. aprila. (Wolff zakasnelo): Newyorška »Staatszeitung« piše: Wilsonova poslanica, ki zahteva popolno vojsko proti nemški vladi, bo udarec za milijone Američanov nemškega pokoljenja. Mi naj bomo zavezniški dejansko in po imenu. Ogromna pomožna sredstva naše države naj se mobilizirajo in vržejo na tehtnico proti nemški vladi. Predsednik naj ne bo v skrbeh zaradi lojalnosti Američanov nemškega pokoljenja. Vprašanje je odloženo in končnoveljavno rešeno. Dežela je to dejstvo spoznala in je bo tudi dalje uvidevala. — »Cincinnati Volksblatt« piše: Soglašamo s predsednikom, da obstoji vojno stanje in da je vsak državljani dolžan izpolnovati dolžnosti, ki izvirajo iz vojnega stanja. Vse druge trditve v poslanici zavračamo in grajamo.

Ameriška legija v Rusiji.

Haag, 10. aprila. Američani v Rusiji ustanavljajo ameriško legijo, ki se bo v Rusiji udeležila vojske.

Zmešnjava na žitni borzi v Čikagi.

Kodanj, 11. aprila. »Daily Mail« javlja: Na žitni borzi v Čikagi je nastala strašna zmešnjava. Nastopiti je moral narodni obrambni svet, da je zagotovil zahodu dovoz živil.

Wilson Poincaréju.

Karlsruhe, 11. aprila. »Havas« javlja: Wilson je odgovoril Poincaréju: Načela človekoljubja in njegovo prepričanje za načela, za katera se vojskuje Francija, so ga napotila na vojsko proti monarhistični Nemčiji.

Rooseveltova ekspedicija v Francijo.

Rotterdam. Iz Washingtona: Roosevelt je obiskal Wilsona, da ga pregovori, naj se takoj pošlje ekspedicija v Evropo.

Osrednja in južna Amerika.

Haag, 11. aprila. »Daily News« javlja: Iz Washingtona: Srednjeameriške države se bodo glede na vojno napoved pridružile Združenim državam. Udeležba Brazilije bo znamenje južnoameriškim državam, naj se tudi udeleže vojske.

Brazilska vojna mornarica pripravljena.

Genf, 11. aprila. »Telegraphen Union« javlja: Brazilsko brodogradništvo je zbrano pri Pernambucu.

Protinemske demonstracije v Rio de Janeiro.

Baselj, 12. aprila. Havas javlja iz Rio de Janeiro: Demonstracije proti Nemcem prirejajo dijaki. Vsak dan so večje. Demonstranti nosijo zastave zveznikov in prepevajo marseillaise.

Vojno stanje s Kubo.

Berlin, 11. aprila. (Kor. ur.) »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« poroča: Tukajšnji kubanski poslanik je izročil državni tajniku zunanjega urada noto, da je njegova vlada prekinila svoje zveze z Nemčijo in da se nahajajo ž njo v vojnem stanju.

Armada Kube bo štela 10.000 mož.

Baselj, 12. aprila. »Petit Parisien« javlja iz Washingtona: Kuba bo zbrala 10.000 mož močno armado, katero bo odstopila Združenim državam.

Panama kliče Združene države na pomoč.

Amsterdam. Reuter poroča iz Panama: Predsednik je podpisal oklic, ki poziva Ameriko, naj pomaga braniti prekop Panama.

Združene države in Mehiko.

Rotterdam, 11. aprila. Iz Washingtona: Predsednik Wilson je pozval mehiškega predsednika, naj dostavi nekemu poslaniku potne liste, ker njegova navzočnost v Mehiki moti dobre razmere med obema državama. Ameriške vojne ministrstvo je sklenilo pogodbo za debavo 2.000.000 plinastih bomb.

Genf, 11. aprila. »New-York Herald« poroča: Mehikanski predsednik se še obotavlja, da bi podal izjavo o nevtralnosti Mehike. A položaj je za Združeno državo ugodnejši, kakor predvčerajšnjim.

Poljska armada.

Dunaj, 11. aprila. (K. u.) Cesar je na poljski pomožni zbor izdal naslednje povelje: Poljski pomožni zbor dam za namene poljske armade na razpolago varšavskemu generalnemu guvernerju, kateremu je poverjena sestava poljske armade. Izkažite se vredne velikega, za usodo narodov odločilnega časa, v katerem bo poljska država, trdnjava vere in omike zapadnih dežel, vstala k novemu življenju.

Za poljsko armado.

Lublin, 12. aprila. »Dziennik Narodowy« javlja dne 9. t. m.: Na ljudskem shodu v Kozienicah so sklenili, da bodo v okraju Radom sestavili za poljsko armado en ulanski polk.

Poljska armada. Varšavski listi poročajo, da morajo vsi hišni posestniki napraviti imenik vseh moških od 17. do 50. leta.

Podmorska vojska.

Zopet 25 ladij s 53.000 tonami potopljenih. Berlin, 11. aprila. Uradno: Poleg uspehov podmorskih čolnov meseca aprila, o katerih se je že poročalo, so zopet potopili v Kanalu, na Atlantskem oceanu in na Severnem morju 16 parnikov, 7 jadrnic in 2 ribiški ladij, ki so skupno obsegali 53.000 ton. Potopljena sta bila med drugimi angleška parnika »Stanley« (3987 ton) in »Clenogle« (8200 ton), italijanski parnik »Avanguardia« (2703 tone) z rudo v Cardiff.

Poročilo, objavljeno dne 6. t. m., o uspehih podmorskih čolnov se izpopolnjuje temeljem do zdaj došlih podrobnih poročil: Med potopljenimi ladjami so se nahajali oboroženi angleški parniki »Snowdon Range« (4662 brutto ton) s 7500 tonami žita, sadja in ovsa, dalje angleški parniki »Ardenwen« (3798 brutto ton) s 5000 tonami sladkorja, »Cannizaro« (6113 t.); neki osebni parnik vrste »Megantic« (14 tisoč 878 ton); dalje 26 parnikov in 26 jadrnic in ribiških ladij raznih narodnosti.

Notranja politika.

Gališko vprašanje.

Poljski listi poročajo, da bo vitez Bilinski te dni izročil vladi načrt Poljskega kluba o razširjenju avtonomije in gospodarske samostojnosti Galicije. Nato bo začel pogajanja z nemško narodno zvezo in ostalimi državnoborskimimi strankami.

20letnica češke agrarne stranke.

9. aprila je minilo 20 let, ko je začela izhajati »Obrana zemědělců«, prvo glasilo češke agrarne stranke. 27. februarja 1897 je bila ustanovljena »Zveza českých kmetů v kraljevini Češki«. Iz stanovskogospodarskega gibanja se je razvila današnja češka agrar. stranka.

Nemški kandidat za predsedniško mesto poslanske zbornice.

»Politische Tagebücher« poročajo: Predsednik poslanske zbornice dr. Sylvester ne misli kandidirati za predsedniško mesto. »Nationalverband« bo najbrže postavil svojega načelnika dr. Grossa.

»Česki Svaz«.

Praga, 11. aprila. Predsedstvo »Českega Svaza« ima v petek sejo; parlamentarna komisija v soboto.

Nemški »Nationalverband« in Turki.

»Pester Lloyd« poroča, da nemški »Nationalverband« odklanja dr. Sylvestrov načrt potovanja v Carigrad. Pravijo, da ni verjetno, da bi se dosegel cilj tega potovanja, t. j. trgovsko zblizanje s Turčijo.

Razna poročila.

+ **Pogajanja med Avstrijo in Nemčijo.** Pruski minister Breitenbach je v pruski zbornici izjavil, da so se v marcu začela trgovsko-politična pogajanja. Vršijo se v Monakovem. Prvo vprašanje je enotna klasifikacija blagovnega tarifa nemških, avstrijskih in ogrskih železnic.

+ **Reforma pruske uprave.** Kakor poročajo »Münch. N. N.« bodo hkrati s prusko ustavo tudi upravo temeljito reformirali.

Glasba.

Dne 4. t. m. je vendar izšel tako zaželeni in težko pričakovani »Cerkveni Glasbenik« za mesec januar in februar. Kakor je g. urednik že sam objavil v »Slovenecu«, je vzrok tolike zakasnelosti glasbena priloga, katero je moral vsled pomanjkanja črkostavcev dati tiskati na Dunaj. Sicer bi bila izšla imenovana dvojna številka že februarja in druga dvojina številka koncem

marca, kakor beremo na zadnji strani v »Listnici uredništva«. Vsebinska: Fr. Ferjančič nadaljuje svoj sestanek »Cerkveno glasbeno liturgiko«, v katerem nam na podlagi »Motupropia« Pija X. podaja jasna načela o cerkveni glasbi glede na domače razmere. — V. Vodopivec nam podaja kratek nekrolog o P. Aleksandru Vavpotiču, ki je padel kot žrtev »verolomnega Laha«. Rajnik je bil izvrsten organist in pevovodja in »si je stekel nevenljivih zaslug za procvit cerkvene glasbe na Goriškem«. — J. Gašperšič (vojak), dasi še mlad, a že velik mož na glasbenem polju, nam podaja analizo in jasno sliko o Premrlavi »Solnčni pesmi«. Z jedrnatimi in jasnimi besedami nam pove najprej splošno vsebino, potem se pa spusti v podrobnosti in karakterizira posamezne molitve. — Večskupnega petja. Pod tem odstavkom nas neznani pisatelj zopet navdušuje za cerkveno ljudsko petje, katerega, hvala Bogu, že začnemo. V stolnici je krasno poslušati vsako nedeljo ob 8. uri šolsko mladino, kako lepo poje pri šolski maši. Obetajo se nam lepi uspehi, ako bomo začeli pri mladini. — Marija Zalar nam podaja nekaj misli o glasbenem pedagogu Maksu Battkeju in nas opozarja na nekatere njegove pedagoške knjige. — Fr. Črnič nam podaja v svojem poročilu mnogo bodrilnih misli, kaj se vse doseže s pridnostjo. To nam je prelep zgled, kako ubogi begunci, dasi daleč od doma, ne pozabijo na cerkveno petje, ampak se zelo ogrevajo in navdušujejo zanj in tolažijo s petjem svoje gorje v tujini. Dalje so še: Organistovski zadeve. — Pregled cerkveno-glasbenih listov. — Dopisi. — Razne reči in Listnica uredništva. — V veliko veselje je pridejane obširna glasbena priloga: 8 mašnih pesmi P. H. Sattnerja. Maše so krasne, pa ne pretežke, razen v par mestih. Vendar te težkoče so lahko premagljive. Veliko imamo že mašnih pesmi in kot poseben kras pridemo še te. C. Gl. je dal natisniti prilogo v več izvodih in se lahko dobi posebej v Katoliški bukvarni, izvod po 35 h, kar je za sedanje razmere skoraj zastoj. Sezone, gg. organisti, pridno po njih! S tem je končano poročilo. Prihodnje številke pričakujemo z velikim hrepenenjem. Dal Bog, da kmalu izide. O.

Primorske novice.

Cesar v Ajdovščini. Ajdovščina, dne 10. aprila 1917. Danes popoldne ob 1. uri 40 minut se je peljal v avtomobilu Nj. Vel. naš presv. cesar Karl skozi Ajdovščino. Velika množica vojaštva in civilnega prebivalstva je navdušeno pozdravljala preljubljenega vladarja, kateri je zelo prisrčno odzdravljaj. Trg je bil slovesno okrašen.

Goriško od Lahov zasedeno ozemlje pridruženo videmski prefekturi. Kakor poroča »L' Ecco del Litorale« je priklopila laška vlada zasedeno ozemlje v Furlaniji, Brdih in Gorici, upravnemu ozemlju laške prefekture v Vidmu. Prefekt je bivši tržaški državni poslanec dr. Pitacco. »Eco del Litorale« protestira proti takemu postopanju laške vlade in proti nečloveškemu ravnanju z avstrijskimi podaniki v laškem zasedenem ozemlju.

Smrt med begunci. Družina Koren nana, da je dne 8. t. m. umrla v celovski bolnišnici 20 let stara Margaretta Tratnik iz Iderskega pri Kobaridu. — Umrl je na Glincah pri Ljubljani Markovič Alojz, star 33 let, iz št. Andreža pri Gorici. Pokojni zapušča ženo in tri otroke. — V ljubljanski deželni bolnišnici so umrli sledeči goriški begunci: Dne 8. t. m. Franc Volk, učitelj iz Trnovega št. 56 pri Gorici, star 67 let. Dne 11. t. m. Jožefa Žižmond, žena posestnika Justa iz Vogerskega št. 22, stara 55 let ter delavec Janez Caharija iz Nabrežine, star 57 let. Bodi jim lahka zemlja!

Iz italijanskega ujetništva. G. Ottilij Medveš, kurat iz Ročinja, je pisal svojemu sošolcu g. Val. Batiču na Pečine z otoka Sardinije, kjer se nahaja sam, medtem ko so njegovi duhovnjaki Ročinjci raztreseni povsod po Italiji. Na Sardiniji se nahajata tudi sošolca g. Josip Milanič, kurat iz Marjinega Celja, in g. Ivan Franke, kurat iz Gorenjega polja. Med drugim piše: Zdrav vedno, hvala Bogu. Upam, da nam to leto donese ljubelega miru in veselo zaželjene vrnitve. Korajža in veselo upanje mi vedno stojita ob strani, to je, kar me tolaži, drugo prepuščaj dobromu Bogu. — Njegov naslov: Ottilij Medveš, internat civilne, Nule, prov. Sassari, Sardegna, Italia.

Zapčlenbo premoženja je odredilo tržaško deželno sodišče proti naslednjim osebam: dr. Andreja Cogliolina, roj. leta 1878. na Dunaju in pristojnemu v Trst, c. kr. finančnemu tajniku i nporočniku v 27. črnovojniškem pešpolku, ker je osumljen veleizdaje (§ 334. v. k. z.), potem proti Aleksandru Perini, roj. leta 1893. v Krmini in tje kaj pristojnemu, mehaniku v Stalimento technico trietino in vojaku v 27. črnovojniškem pešpolku, ker je osumljen ubega k sovražniku; končno proti Otonu Maionica, roj. leta 1880. v Gorici in tje kaj pristojnemu, uradniku v podružnici banke Union in kadetu v črnovojniškem pešpolku

št. 5, ker je osumljen veleizdaje (§ 334. v. kaz. zak.).

Od laške granate sta bili zadeti pretekle dni 31 let stara žena ljudskošolskega učitelja Valentina ter 33 let stara delavka Angela Leban, obe iz Trnovega pri Gorici. Ranjeni sta bili, ko sta se nameravali izseliti v bližnjo Gor. Trebušo. Prva je zadobila več težkih poškodb na raznih delih telesa, druga pa je bila ranjena v desno oko in levo nogo.

S kamenom ubil je v Trstu doslej neznan fantalin 13letnega Rudolfa Družina. Rudolf je šel po oglje za svojo mater, ko mu v ulici Carbonara nenadoma prileti v glavo debel kamen, tako da se je revež takoj nezavesten zgrudil. Prihiteli so ljudje in poklicali rešilno postajo. Zdravnik je dognal težko rano na levem senu in pretresenje možgan ter dal dečka nemudoma odpeljati v bolnišnico; stanje poškodovanca je brezupno.

Premoženje so zaplenili Vitu Tolentino, roj. l. 1878. v Trstu, židu, trgovcu, ker je osumljen zločina proti brambni moči države.

Iz ruskega ujetništva pošilja pozdrave Alojziju Gorjancu iz Deskel-Britofa na Kanalskem; služil je v 58. pp.

Iz istrske deželne knjižnice. Uradno se razglša: Te dni se urejuje istrska deželna knjižnica v Poreču. Zato se pozivljajo vsi tisti, ki imajo iz te knjižnice izposojene knjige, da jih tekom 14 dni gotovo vrnejo.

— **Jožef Volk**, 24cm M. B., 1/4 R., se poziva, da naznani svoj natančni naslov uredništvu »Slovenca«, da mu moremo poslati naslov njegovega brata Avgusta.

Išče se vrtnar za dobro delo. Natančnejše podatke daje Posredovalnica za goriške begunce v Ljubljani, Dunajska cesta št. 38.

O „lemeljnosti“ nekih „učenjakov“.

V »Grazer Tagblattu«, kjer tekmuje narodna radikalnost z ignoranco v narodopisnih, jezikoslovnih stvarih, je priobčil 8. apr. tržaški realčni profesor Hans (Johann) Bernt spis »Deutsche Ortsnamen in Küstenland«, ki predstavlja višek jezikovne nevednosti in vrhunec smešnosti.

Zal, da Bernt ni osamljen pojav v tem oziru med nemškimi srednješkolskimi učitelji sedanje dobe. (Izpitni so premalo rigorozni in prevelika množina zaužitega piva škoduje duševni potenciali.)

Goričane bo menda zanimalo, da so po trditvi preroka Bernta sledeča krajevna imena nemška: Solkan, Gargar, Lokawitz (t. j. Lokavec), Marnik, Sotscha (= Soča), Plasine (= Pluzna), Savoden (= Sovodnje), Komen, Schönpass (modrijan iz Schlagenwalda ne ve, da je vasica Šempas nazvana po svetem Basu, ki so ga po Primorskem močno častili), Straschitz (= Stražišče), Tolmein, Woltschach (= mestnik v Volčah), Prestav, Selz, Kulska (to je Kojško), Ronschein (= Ročinj), Lusnitz (Lusiniš je pofurlanjeno slov, ime Ločnik!) i. dr.

V tržaški okolici in v Istri proglašajo znameniti zgodovinar za germanska tale imena: Prebenek, Lipizza, Predil, Klanz, Draguch, Mune, Bergud, Klana, Bellei (= Belaj), Barban, Podpesch (= Podpeč), Prosegg (t. j. Prosek), Sowinag, Lauran, Lindar i. dr.

Gospodu Berntu, ki je češki Nemec, je menda laški in furlanski jezik v isti meri neznan kakor slovenski. Kako bi bilo neki drugače mogoče, da bi imel taka furlanska krajevna imena za nemška, kakor n. pr. Joanniz, Morar, Rosazz, Memlan, Braulin, Flamber, Maran?? G. historik Bernt bi pač moral vedeti da so naredili iz latinskega Silicanum (t. j. Kremenovec) Lahi Salcano, Slovenci pa Solkan — nemškega ni pri tem prav nič! Lahko bi tudi vedel, da je Rubiachi slovenski mestnik »v Rubijah«, Wippelsach »v Vipolžah«, Rantschach »v Renčah« itd. (dandanes rabijo uradi italijanske oblike Vipulzano, Ranziano, Volzano, Raccogliano itd., ki so nastale iz starega slov. rodilnika: iz Vipolžan, iz Renčan, iz Orehovljan, iz Volčan i. dr.) — J. Koš.

Vojno življenje.

(Pismo »Slovencu«.)

Lepega predpomladanskega dne smo ležali na toplem solncu za vasio in pridno lovili uši.

»Poglejte jo, fantje,« pravi vedno lačni Nace, ki ni bil eden zadnjih pri tem delu — »poglejte jo!«

Ujel je bil ogromno uš, jo nataknil na ošpičeno palico, da je na vse strani opletala z nogami.

»Veste kaj,« je nadaljeval Nace, »domov jo pošljem po tobak. Dva »pakelca« ga gotovo prinese, ako ga imajo doma kaj več ko mi tukaj!«

Tako smo se zabavali nekaj časa. Kar pride Klančnikov Jaka in zakliče:

»Maršbereit, fantje, zvečer gremo v postojanke!«

Hitro smo skočili na noge in se začeli pripravljati na pot. Ko se je zmračilo, smo počasi odkorakali. Nismo prvi delali te poti, vendar je bilo marsikateremu tesno pri srcu. Ko smo se približali postojankam, smo morali iti drug za drugim; sovražnik je bil namreč zelo blizu in treba je bilo previdnosti. Ako bi korakali na gosto in bi priletela granata ali šrapnel, bi bilo lahko veliko žrtev.

Dospeli smo v postojanke. Sovražnik je moral kaj slišati, ker nam je poslal raketo. »No, saj smo vajeni,« pravi Nace in prisloni puško k strelni lni. Počasi se razvrstimo vsak na odkazano mu mesto. Postavili smo straže in ukrenili potrebno, da ne bi nas sovražnik presenetil, nato pa polegli. Jaz sem bil dobil še dosti čeden »kvartir«; par metrov globoka luknja, pokrita z deskami in kamenjem, tako da sem bil zavarovan pred dežjem in šrapneli. Granatam pa itak ne moreš zabraniti, da ne bi prišle pogledat, kaj delaš, ako se jim zljubi. Zelo sem bil utrujen, zato sem pogrnol po kamenju odejo in legel; spanja mi niso mogle zabraniti niti lažice, ki so se me z vso pridnostjo lotile.

V postojankah smo ostali deset dni; sovražnik ni posebno streljal, tako da se je že prestalo. Kljub temu smo se vsi razveselili, ko smo mogli zopet oditi na odpočitek. Nastanili smo se zopet v vasi, kakor je kdo mogel: ta v hlevu, oni v svinjaku. In staro delo se je znova pričelo: umivali smo se, lovili uši, strigli lase itd., kajti slovenski fantje in možje smo radi čedni.

Tako je tukaj naše življenje. Ni ravno prijetno na prostem spati, uši imeti, petintrideset kil na hrbtu nositi, torbo prazno imeti, listje kaditi, vedno v postojankah tičati, nazadnje pa še kroglo v rebra dobiti. »Pa kaj se če, vojska je!« pravi naš Nace.

Prisrčen pozdrav vseh nas slovenskih fantov in mož!

K. K., sanit. podč.

Gospodarske beležke.

50 vagonov krompirja je kupila na Ogrskem in takoj plačala že meseca oktobra 1916 c. kr. kmetijska družba kranjska, in sicer visoko nad maksimalno ceno. Od takrat naprej se neprestano vrše pogajanja, da družba sme oddajati ta krompir čez maksimalno ceno, kar je sedaj končno dovoljeno, in da se dovoli izvoz krompirja z Ogrskega na Kranjsko. Tega izvoznega dovoljenja se doslej še ni dalo izposlovati, tudi ni veliko upanja ga dobiti, toda zadeva bo te dni rešena v enem ali drugem smislu, in če bo ugodno rešena, bo prišel semenski krompir šele okoli 1. maja t. l. v Ljubljano. To ni prepozno, kajti krompir se lahko s pridom sadi še celo prvo polovico meseca maja in v tem času sajen, dohiti poprej sajenega. Če kmetijska družba dobi ta semenski krompir, bo prišel natresen v vagone ter ona nima delovnih sil in časa, ga v vreče polniti in nadrobno oddajati, izvzemši določeno množino v Ljubljani, zato ga bo hitro razpošiljala le v celih vagonih in je torej oddajo za vsak slučaj še sedaj organizirati. V slučaju, če družba dobi ta krompir, česar se pač nič posebno ne nadeja, naj se takoj in že sedaj zglase tiste podružnice, zadruge, županstva itd., ki so pripravljeni prevzeti cele vagone semenskega krompirja, in sicer s pogojem, da imajo družbene podružnice in družbeni udje prednost in se vrhutega z naročilom vred pravoveljavno zavežejo doposlani krompir prevzeti po teži, ki se dožene na prejemni železniški postaji in da ne ugovarjajo proti prstenem in deloma ranjenemu krompirju, kajti pri toliki množini je izključeno, da bi tisti veleposestnik, ki je krompir družbi prodal, ga pustil z roko prebirati, ampak ga mora nakladati le z lopatami naravnost iz s prstjo pokritih jam. Cena krompirju bo okoli 30 K za 100 kg iz postaje iz Ljubljane. — C. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani.

Rumunska pšenica na Dunaju. Z Dunaja poročajo, da je dospela tje kaj po Donavi prva pošiljatev rumunske pšenice, ki so jo razdelili mlinom. Vsak dan bo poslej dospelo po 60 vagonov, tako da bodo mogli naložiti nekaj zaloga.

Novo zvišanje davka na žganje. Dne 12. aprila 1917 je stopilo v veljavo novo zvišanje davka na žganje, in sicer za 1 K 40 v. na liter v korist državnemu zakladu. Obenem je pa razveljavljen takomenovani žganjarski davek iz l. 1881. Celokupni davek na žganje in kontingentirani spirit znaša sedaj 3 K 80 v., na nekontingentirani spirit pa 4 K.

Razglas c. kr. deželnega predsednika na Kranjskem z 21. marca t. l., št. 7744, glede znižanja starostnih mej za klavno živino, je postal vsled med tem razglašene ministrske naredbe z dne 15. marca 1917,

drž. zak. št. 117, s katero se je prepoved klanja bistveno utesnila, brezpomemben.

Rusija in vprašanje žetve. »Kuryer Warszawski« piše: Kakor poroča rusko časopisje, je izdal general Brusilov sledeči ukaz: »Posestniki zemlje in prebivalci okolice v ozemlju Galicije in Bukovine, zasedenem po ruski armadi, so dolžni obdelati in posejati vsa lastna in najeta polja in vrtove. Polja posestnikov, ki bi se ne pokorili ukazu, bodo zaplenjena ali pa izročena javni uporabi. Kdor se ne pokori povelju, bo kaznovan z denarno globo do 3000 rubljev ali pa z zaporom treh mesecev. Pravico nadzorstva imajo gubernatorji zasedenega ozemlja.«

Zahteve ogrskih državnih uradnikov. Te dni je zboroval v Budimpešti kongres ogrskih državnih uradnikov in sprejel naslednji sklep: Državni uradniki zahtevajo, da se uvede službena pragmatika, primerena temeljna plača in avtomatično zviševanje dohodkov, sistemiziranje dohodkov, sistemiziranje strokovnih izkušenj, prenos uradniških disciplinarnih zadev neodvisnim sodiščem. Z ozirom na ogromno draginjo žele uradniki: Dovolitev ugodnosti pri nakupovanju živil in industrijskih izdelkov; proizvodi z državnih posestev naj se prepušče uradniškim konsumnim društvom in nakupovalnicam po znižani ceni; določijo naj se najvišje cene za vsa živila in industrijske izdelke. V senatu za ljudsko prehrano naj bodo zastopani tudi uradniki. Razen tega naj se zvišajo že dovoljene vojne podpore od 11. do 9. činovnega razreda za najmanj 100 odstotkov, od 8. do 7. za 75, od 6. višje pa za 50 odstotkov. Za nakup obleke, perila in hišne oprave naj se razglašajo posebne podpore, in sicer neženjenim uradnikom po 1000 K, oženjenim pa 1200 K. Končno naj se vsem vpokojnim uradnikom ter uradniškim vdovam in sirotam, ki imajo pravico do pokojnine, dodeli izredna podpora.

Dragocena svinja. V Marošvašarheliju se more videti proti vstopnini 20 vinarjev štiri in pol stotov težka svinja, lastnikmeta Aleksandra Oroskana. Za svinjo mu ponujajo že 7000 K, ali srečni lastnik se ne more odločiti za prodajo.

Prisilna obdelava zemlje. »Meraner Zeitung« poroča, da so dobila okrajna glavarstva nalog, da odrede za pomladno obdelavo polja prisilno delo, ki se ima raztezati na vse ženske in tudi na otroke, ki so nad 12 let stari, brez razlike stanu, narodnosti in vere. Tekom pomladnih poljskih del morajo šolske oblasti otroke oprostiti obveznega šolskega obiska. Duhovščina vseh veroizpovedi je poklicana, da v cerkvenih govorih vzpodbuja prebivalstvo k delu na polju. Vojna uprava bo dala kmetijstvu na razpolago kolikor največ mogoče vojaških in ujetniških delavniških moči. Vsi drugi vojaški dopusti se ustavijo, da se morejo v tem večji meri dovoljevati poljedelski dopusti. Obenem bo pa oblast nadzorovala dopustnike, da-li dejansko uporabljajo dopust za poljska dela. Taki, o katerih se bo dognalo, da postopajo brez dela, bodo morali nemudoma nazaj v vojaško službo.

Ureditve prometa s stroji. Glasom ministrskih ukazov dne 2. aprila 1917, drž. zak. št. 144 in 145, mora vsak izdelovalec usnja Centrali za kože in usnje na Dunaju (Häute- und Ledercentrale A. G.) naznaniti do 15. aprila 1917, koliko potrebuje v enem letu skorje za stroj in česla ter kako velike so njegove zaloge v tem blagu. Oni izdelovalci usnja, ki žele pokriti svojo potrebo v celoti ali deloma potom omenjene centrale, morajo o tem oddati pravnomočno izjavo. Dne 31. maja in pozneje zadnji dan vsakega mesca morajo vpošiljati izdelovalci usnja Centrali seznam o svojih nakupih brez posredovanja Centrale ter o tem, koliko skorje in česla so prejeli tekom mesca vsled lastnih nakupov. Vsak drugi posestnik zalog hrastove in smrekove skorje ali česla mora 31. maja in pozneje zadnji dan vsakega mesca ponuditi Centrali one svoje zaloge, katere je tekom predidóčega mesca produciral ali prejel ter jih do dneva ponudbe to je do konca naslednjega mesca ni prodal drugemu. Take prodaje so lastnikom gozdov in osebam, ki imajo pravico sekati les, dopustne le napram izdelovalcem usnja in takim trgovcem, ki so se z nakupom in prodajo skorje in česla že leta 1915. pečali obrtovo. Trgovci smejo svoje zaloge oddajati le Centrali ter trdkam, ki jih Centrala v to posebej pooblasti. Maksimalne cene za smrekovo skorjo so se znižale za 6 kron pri 100 kg, one za hrastovo skorjo za 4 K. Za dobavne dogovore, sklenjene pred novim ukazom, obdrže veljavnost dosedanje maksimalne cene.

Dnevne novice.

— »Odbor za vojaško berivo« pri kn. šk. ordinariatu v Ljubljani se zahvaljuje vsem, ki so darovali knjige za naše vojaške. Ker se prosilci še vedno oglašajo, pa so se že skoro vse knjige razposlale in porabile tudi že vse denarne nabirke, prosi odbor še nadaljnjih darov. Ker je poštnina

dokaj visoka, naj se v možnih slučajih knjige kar naravnost izroče v kn. šk. pisarni.

— Lep uspeh smelega podjetja slovenskega junaka. Rezervni narednik 87. pešpolka Maks Zaveršnik je v napadu na Costesin dne 20. in 21. avgusta 1916 s svojim oddelkom izvršil vrlo uspešni smel čin. V neodoljivo navalu se je polastil italijanske postojanke, nato pa nemudoma udril dalje. Kljub ogromni premoči italijanskih rezerv se mu je posrečilo, da si je skoraj brez lastnih izgub krvavo priboril pot skozi Italijane in prodrl do polno zasedenih kavern. V strašnem ročnem boju je sam ubil dva italijanska častnika, moštvo pa prisilil, da se je udalo. Ljute protinapade je spretno odbil in držal kaverne skoraj pol ure, dokler niso dospela ojačenja. Ujel je 60 Italijanov in uplenil dve strojni puški in dva velika bencinmotorja. V plačilo je prejel zlato hrabrostno svetinjo.

— Umrli je v Splitu v visoki starosti bivši odvetnik dr. Josip Dimitrović.

— Zablembo premoženja. Deželno sodišče v Gradcu je na predlog državnega pravdnika dovolilo zablembo premoženja veleizdaje obdolženega srednješolskega učitelja v Ljubljani Ludovika Vagaja iz Ljubelč (okraj Velikovec) in ubege obdolženega posestniškega sina Edvarda Šajn iz Knežaka na Notranjskem.

— Umrli je v Novem mestu gospa Marija Wimmer, roj. Mogolič.

— Nevihita. Nad Porečami je divjala huda nevihta. Strela je udarila v zvonik, ki je pogorel. Cerkev so rešili.

— Poroka. Poročil se je gosp. Ivan Grabeč, c. in kr. medik. akcesist v Karlovcu, z gospico Jakobino Jermanovo iz Piljave.

Cerkveno predstojništvo na Kureščku p. Ig.—Studenec, prosi, da bi se pri romarski cerkvi na Kureščku naselil kak duhovnik, ki bi ondi opravljal božjo službo. Imel bi žitno in denarno bero, drva stanovanje v duhovski hiši. Poleg duhovske hiše so gospodarska poslopja; nekoliko oddaljen je vrt z njivami. Nastopi lahko takoj.

Ljubljanske novice.

Ij Vojaških vdov in sirot teden v Ljubljani. Vsled želje za Najvišjega mesta se vrši po vsej Avstriji vojaško prav tako kakor civilno prebivalstvo zadevajoča akcija, ki naj dovede c. kr. avstr. zakladu za vojaške vdove in sirote na Dunaju kar največ članov in zbere za zaklad, kateremu je skrbeti za dobrobit vdov in sirot onih, ki so za cesarja in domovino na bojišču žrtvovali življenje, toliko prostovoljnih denarnih prispevkov, da bo mogel zaklad zadoščati ne malim potrebščinam. V Ljubljani se ta na korist dunajske centrale uvedena akcija pod naslovom »Vojaških vdov in sirot teden« te dni izvrši tako-le: 1. Uradom in zavodom se dostavijo zvezki prigrasnic za pristop k c. kr. avstr. zakladu za vojaške vdove in sirote na Dunaju, ki se morajo hkrati porabiti kot položnice. Kdor namreč ne želi temu društvu pristopiti kot član, naj na prigrasnici besedo »pristopam« nadomesti z izrazom »darujem« in naj zabeleži darovani znesek. 2. Prav take prigrasnice oziroma položnice se bodo te dni dostavile posameznim zasebnim strankam s prošnjo, naj jih ovrednotijo. Prigrasnice pobirali in darove za zaklad sprejemali bodo poverjenci g. župana dr. Iv. Tavčarja. Spričo izredne poštvalnosti, ki jo je prebivalstvo Ljubljane že tolikrat sijajno posvedočilo, je upati, da županov poziv tudi tokrat ne bo ostal brez izdatnega uspeha. 3. To soboto in nedeljo bodo mlade dame ljubljanske družbe po mestnih cestah, trgih in ulicah kakor tudi po javnih lokalih v pušice nabirale prostovoljne darove za vdovski in sirotinski zaklad. Javne pocestne prodaje to pot ni mogoče prirediti, ker ni ne cvetk ne drugih primernih prodajnih predmetov. 4. V soboto in v nedeljo se bodo ob 4. uri popoldne in ob 8. uri zvečer v kavarnah »Evropa«, Kasino in »Union« vršili dobrodelnih koncerti. — Podrobnejše o tem se bo sporočilo jutri.

Ij Za učiteljstvo! C. kr. mestni šolski svet ljubljanski je v svoji zadnji seji soglasno pritril najnujnejši predlogu c. kr. okrajnega šolskega nadzornika Lavtižarja, da je deželni odbor naprositi, da dovoli brezplačnim suplentkam in poizkusnim kandidatkam na ljubljanskih javnih slovenskih in nemških ljudskih šolah za leto 1916/17 primerno nagrado oziroma subsistenčno podporo.

Ij 20 letnico svojega službovanja pri »Gospodarski zvezi« je obhajal te dni blagajnik g. Anton Volta.

Ij Krušne komisije bodo uradovale kakor običajno v petek, dne 13. t. m., od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldne. Izdajale se bodo krušne in maščobne izkaznice.

Ij Železniška nesreča. Sinoči ob 9. uri zvečer je ponesrečil na državnem kolodvoru v Spodnji Šiški tamošnji 28 let stari premikar Jožef Vanjos, rodem Čeh. Ko je vršil nočno službo, ga je z neke strani nenadoma došel stroj zgrabil ter vrget na tla,

vsled česar se je poškodoval na glavi ter pohabil levo nogo v stegnu. Prepeljali so ga takoj zvečer v tukajšnjo deželno bolnišnico.

Ij Priglasovanje za vojno prehrano. Mestna aprovizacija ljubljanska je do sedaj sprejela v vojno prehrano okoli 1200 rodbin s 6000 rodbinskimi člani. Ti so dobivali, kakor znano, vsak mesec po enkrat v cerkvi sv. Jožefa živila po znižanih cenah. Sedaj je c. kr. deželna vlada zaukazala, da se ima pomožna akcija centralne vlade za manj imovite nasloniti v Ljubljani na že obstoječo mestno vojno prehrano, vsled česar je mestna aprovizacija pretekli teden že začela oddajati iz cerkve sv. Jožefa telečje meso po znižanih cenah. Vlada pomožna akcija in zlasti oddaja mesa po znižanih cenah se ima nadaljevati v bodoče v precej izdatnejši meri. Vse prizadete se bo o tem pravočasno obvestilo. Da se pa takoj in brez odloga odpomore najpotrebnejšim, razglašajo g. mestni župan, da bo mestna vojna prehrana sprejemala zopet nove priglasitve potrebnih in vsled vojne pomanjkanje trpečih. Za sedaj se sprejemajo prilasi le onih v Ljubljani stalno stanujočih rodbin, ki štejejo tri ali več rodbinskih članov, katerih dohodki na dan in osebo ne znašajo veliko več kakor eno krono. Rodbine, ki imajo večje dohodke, ter ljudje, katerim je sorazmerno lažje živeti, kakor onim, ki so najpotrebnejši, naj se sedaj ne priglašajo, da sebi in uradom prihranijo nepotrebno delo. Kdor hoče biti sprejet v vojno prehrano, naj se zgłosi na mestnem magistratu in sicer samo v tržnem uradu (prilagače nasproti posredovalnice za delo in službe) vsak dan od 8. do 12. in od 2. do 6. ure zvečer.

Ij Darilo. Gospod major Karel vitez Kern, poveljnik ljubljanskega gradu, je dal napraviti 300 ročnih ščetk za ubožne otroke v dnevnih zavetiščih. Stroške je pokrila gospa majorjeva iz fonda sv. Antona. Plemeniti dvojici najiskrenejša hvala. — Ščetke se bodo v kratkem razdelile skupno s ščetkami za zobe, ki jih je darovala trdka A. Krisper za nego zob ubogih zavetiščarjev.

Ij Oddaja telečjega mesa v vojni prehrani. Mestna vojna prehrana bo v soboto popoldne zopet oddajala meso po znižanih cenah iz cerkve sv. Jožefa. Natančnejši razpored se objavi v časopisih in na uradnih deskah jutri.

Ij Razglasila mestne aprovizacije. Med vojsko se je že velikokrat poudarjalo, kako važno je za vsakogar, da čita časopise. Zlasti aprovizacija je velikokrat primorana razne za vse sloje zelo važne razglase objavljati šele zadnji trenutek, in še vedno se pripetijo slučajji, da pride marsikdo k razdeljevanju tega ali onega blaga baš zato prepozno, ker ni čital časopisov. Da se odpomore tudi onim, ki iz kateregakoli vzroka ne berejo dnevnika, bo mestna aprovizacija v bodoče objavljala vse važnejše, zlasti razdeljevanja živil se tikajoče razglase, razen v časopisih, tudi še na uradnih deskah na mestnem magistratu, na hiši mestne aprovizacije, Poljanska cesta št. 13, ter po možnosti tudi na vseh mestnih vojnihi prodajalnah. Občinstvo se opozarja, da naj objavljene razglase natančno prečita ter se tudi točno po njih ravna.

Ij Legitimacije za nakup mesa. Pri zasledovanju vzrokov pomanjkanja mesa se je dognalo, da prihaja v Ljubljano zlasti ob sobotah nešteto tujcev, ki pokupijo domačinom meso pred nosom. Ker je za ljubljansko civilno prebivalstvo uradno določen kontingent živine in je vse meso te živine odločno izključno za konzum civilnega prebivalstva, je nastala potreba, ukreniti vse potrebno, da se ljubljancem zavaruje meso, ki jim gre, ter onemogoči nakupovanje mesa tujcem. Mestni magistrat je vsled tega naročil vsem mesarjem, da smejo oddajati meso le strankam, ki pokažejo pred oddajo mesa pekovsko nakazilo za moko. Občinstvo se vsled tega pozivlja, naj, kadar hoče kupiti meso, prinese vedno s seboj pekovsko nakazilo kot nekako legitimacijo, ker se brez takega izkazila ne bo oddajalo mesa. To velja za mesarje v lokalih po mestu, zlasti pa tudi za nakup mesa na mesarskem trgu.

Ij Pogreša se učenec trgovske šole Ahlin Ciril, star 15 let. Ošel je od doma v torek popoldne. Obleden je bil v zelenkastivo obleko, imel črn povrtnik in čepico na glavi. Kdor kaj ve, kje se nahaja, se nujno prosi, da brzojavno sporoči proti nagradi in povračilu vseh stroškov na naslov: Kresencijska Ahlin, trgovina v Šiški.

Ij Izplačevanje vojaških nastanitvenih pristojbin se zopet prične na mestnem magistratu v petek, dne 13. aprila 1917 v mestnem vojaškem nastanitvenem uradu (Mestni trg št. 27, III. nadstropje) in sicer: za stranke, ki stanujejo v I. mestnem okraju (Poljanski okraj) in v II. mestnem okraju (Mestni trg, Stari trg, Karlovska in Dolenjska cesta) v petek, dne 13. aprila 1917; za III. mestni okraj (Trnovo in Gradišče do Franca Jožefa ceste) v soboto, dne 14. aprila; za ulice med Prešernovo ulico, Franca Jožefa cesto Bleiweisovo

cesto, Cesto na južni kolodvor in Miklošičevo cesto v nedeljo, dne 15. aprila; za IV. mestni okraj (St. Peterski okraj in Vodmat vzhodno od Miklošičeve ceste) v ponedeljek, dne 16. aprila; za Spodnjo Šiško in vse one, ki bi bili zadržani v gori navedenih dneh, v torek, dne 17. aprila in v sredo, dne 18. aprila. Uradne ure izplačevanja so od 3. do pol 6. popoldne. Stranke se prosijo, da se natančno drže teh določb.

Ij Izgubljena sta bila v nedeljo, dne 8. aprila dva mala ključa od Franca Jožefa ceste do Šelenburgove ulice. Pošten najditelj se prosi, da ju odda proti primerni nagradi na Franca Jožefa cesti 11.

Po svetu.

— Velika zapuščina za češko »Matico školsko«. Olomuški prelat dr. Mičoch je zapustil 80.000 K premoženja in imenoval za glavnega dediča olomuško »Matico školsko«.

6. maj proglašajo nekateri francoski listi kot dan, ki prinese mir. Menda bo to zopet le prazno ugibanje.

Zanimiva obravnava se vrši te dni pred divizijskim sodiščem v Požunu. Obtoženih je 26 oseb; med njimi 23 judov, radi goljufije pri vojaških oprostitvah. Glavni obtoženec je jud rezervni polkovni zdravnik dr. Jakob Lehner. Ta je med drugim sprejel od pomožnega zdravnika dr. Löwensteina 4400 K za to, da je oprostil več oseb. Bolniški strežnik Rado je bil že pri marškompaniji. Dr. Lehner pa je odredil, da je ostal doma. Iz hvaležnosti mu je Rado dal za 50 K likerjev. Lehner je pozneje zahteval od njega še likerje in šampanjca. Poleg tega je Rado podaril Lehnerju uhane za 1750 K, zlato cigaretno dozo za 400 K, manšetne gumbe, konjsko opravo itd. Ti darovi so bili vredni več tisoč kron. Pozneje je Rado priporočil dr. Lehnerju več črnovojnikov, da jih je oprostil. Pri teh je zaslužil 2—3000 K. Obravnava bo trajala še več dni. O izidu bomo poročali.

Bivši albanski finančni minister umrl. Iz Dubrovnika poročajo, da je tamkaj umrl bivši albanski finančni minister Filip Nagga.

Znamenje časa. Kakor poročajo »Narodni Listy«, se v praških predmestjih Sp. Novomesto in Jožefovo v tednu od 18. do 24. marca ni rodil noben otrok. Zelo značilno za 50.000 prebivalcev.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Mengeš: Dopisov, v katerih dopisnik uredništvu ne zaupa svojega imena, ne sprejemamo.

Izpirajmo vrat s Fellerjevim bol lajšajočim esencijam fluidom z zn. »Elsa-fluid« in masirajmo tudi zunanje s tem preizkušenim lajšalcem bolečin. To je najboljšo protisredstvo proti prehlajenjem in bolečinam vratu. Predvojne cene: 12 steklenic tega izbornega domačega sredstva pošlje franko za le 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 134 (Hrvaško). Istotam se naročajo tudi Fellerjeve mlo odvajajoče Rhabarbara-kroglice z zn. »Elsa-kroglice«. 6 škatelj franko stane le 4 K 40 vin. Dvoje neobhodno potrebnih domačih sredstev, ki ju odlikuje nad stotisoče zahvalnih in zdravnih škrih priporočil. (va)

Naročajte nabitke iz usnja, s temi prihranite podplate. Cena z žebeljki za en par za gospode K 1'80, za dame K 1'50, za otroke K 1'20. Zaradi drage poštnine priporočamo se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.

Oddaja plemenskih bikov. Deželno mesto za dobavo klavne živine ima večje število lepih, mladih plemenskih bikov sive, simodolske in pincgavske pasme na prodaj. Biki so preizkušeni plemenjaki. Opozarjajo se na to priliko občine in zasebniki. Cena maksimalna kakor zklavno živino. Deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani, Turjaški trg št. 1.

Kupl se še dobro ohranjena vojaška uniforma. Ponudbe na upravnistvo Slovenca.

Šmarnice za leto 1917 ne izidejo. Iz prejšnjih let so v Katoliški Bukvarni v Ljubljani na razpolago še sledeče šmarnične knjige:

Šmarnice Arskega župnika. Razlaga lavretanskih litanij z življenjepisom bl. župnika Janeza Vianca od leta 1912. Cena 3 K. — Ta snov je gotovo zelo primerena za šmarnice; razlaga je jedrnat in nov za vsak dan določena, ne predolga, zato bodo te šmarnice poslušalcem zelo ugajale; razlaga sledi za vsak dan iz življenja blaženega župnika Vianca iz Arsa, ki je živel v duhu svetosti v minulih stoletjih; ob koncu pobožna vaja in molitev.

Marija v predpodbah in podobah. Šmarnice. Zbral Jožef Volc, župnik, od leta 1904. Cena 3 K. — Pisatelj nam slika božjo mater Marijo v starodavnih predpodbah in podobah, vzetih iz sv. pisma. Lepim premišljevanjem je dodan za vsak dan zgled iz življenja Marijinih častilcev.

Devica verna. Šmarnice. Spisal J. Goddec, župnik v pok. Cena 3 K. — Predmet šmarnicam so nekatere verske resnice, ki jih pisatelj kratko in jedrnat razloži; ob enem ovrže razne ugovore proti razloženim verskim resnicam.

Šmarnice. Marijine čednosti in dobrote po ponatihu S. J. in Schepersu Rademtp. spisal P. Ladislav O. S. Fr. od leta 1900. Vezane 3 K. — Pisatelj nam krasno slika Marijine čednosti in dobrote; za vsak dan nam doda vzgled, kako Marija pomaga. Na koncu knjižice kratek molitvenik.

Dolenjske novice
Naročajte, priporočajte, podpirajte v prvi vrsti svoj list v Novem mestu
vsi dolenjski rojaki, četudi živite izven Dolenjskega po vsem Slovenskem. Naprej plačana letna naročnina 3 krone. — 604

Sprejme se **mizarški pomočnik** in **učenec** ki se je že učil mizarstva. Hrana in stanovanje oskrbljeno.
Mizar Gogala, Bled.

Učenec
za mesarsko obrt se takoj sprejme pri **Alojziju Brecljniku, Spod. Šiška 25.**

Zaradi starosti prodam iz proste roke **!! bivšo suknarsko tovarno !!**

katera je dolga 36 metrov, široka pa 10 1/2 metra. Stoji na precej močni vodi, katere padec znaša 4 metre. Poslopje je enonadstropno. V pritličju in v prvem nadstropju je železna transmisija. Okrog tovarne je 5 oralov zemljišča. Tovarna je pripravna za vsako obrt. Na razpolago je tudi električna moč, bodisi kot gonilna moč ali za razsvetljavo. V poslopju se nahaja tudi vodovod 853 z dobro pitno vodo. Oglase sprejema:

Jernej Grilc, posestnik, Zgoša, pošta Begunje pri Lescah, Gorenjsko.

Henrik Weisz Nagysallo (Kom. Bars)
Ustan. 1910. dobavlja po povzetju naslednje čevlje v vsaki velikosti. Riziko izključeno. Zamena dovoljena. S cenikom med vojno ni mogoče postreči. Par damskih čevljev K 35.—, K 40.—, K 45.—, in K 50.—, K 55.—, K 60.—, in K 70.—, Par čevljev za gospode K 45.—, K 50.—, K 55.—, in K 60.—, Cevlji za otroke v vsaki velikosti, najnižje cene. 1 skatljia kreme za čevlje K 1.—

Gospodična
vešča sloven. in nem. jezika, izurjena v šivanju, **zeli primernege mesta** v kaki trgovini ali kje drugje. Naslov: Ivanka Jane, šivilja, Sv. Ana pri Trzinu, Gorenjsko.

V korist goriških beguncem.
„Ob Soči“
Vtisi in občutja iz mojega dnevnika. Spisal Alojzij Res.
Dr. Aleš Ušeničnik piše v „Času“: Eder bere te črtice, se mu počasi, počasi vzbudi v duši sorodno občutje in če ne čuti, vsaj sluti tisto veliko bol, ki razriva srca naših bratov in sester — beguncev.
Založila knjigarna I. ŠTOKA, Trst, 1917. Cena 60 vin.
Dobi se v vseh slovenskih knjigarnah.

Jožef Jug pleskarski in likarski mojster
Ljubljana, Rimska cesta 16
se priporoča cenj. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. **Solidna in točna postrežba. 804**

Les! Hlode od 16 cm naprej, trame dolge od 4 metre naprej in deske vseh vrst in debelin 729
kupujem
po najvišjih cenah. Ponudbe na naslov **A. KRULEC, Ljubljana, Marije Terezije cesta 13, vrata št. 6.**

Ljudska posojilnica
registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6
vabi na
redni občni zbor
ki se vrši
dne 3. maja 1917 ob 5. uri popoldne* v posvetovalnici lastnega doma.

DNEVNI RED:
1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Sklepanje o potrditvi računa.
5. Sklepanje o porabi dobička.
6. Dopolnilna volitev načelstva.
7. Volitev nadzorstva.
8. Slučajnosti.
V Ljubljani, dne 5. aprila 1917.

NAČELSTVO.
* V slučaju, da bi bil občni zbor nesklepčen, se vrši v smislu § 33. pravil čez pol ure na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, kateri sklepa brezpogojno.

Sprejme se deklica s primerno šolsko izobrazbo, dobrih krščanskih starišev kot
učenka
v trgovino z mešanim blagom pri tvrdki **Fr. Bernard na Polzeli, Savinjska dolina na štajerskem.** 902

Proda se iz proste roke 910
hiša v Rožni dolini št. 197 (vila Antonija).
Vse podrobnosti se izvedo istotam od 12. do 3. ure popoldne.

Vabilo na
redni občni zbor
Hranilnice in posojilnice v Trzinu, reg. zadruge z neom. zavezo, ki se bo vršil
22. aprila t. l. ob polštirih pop. v hranilničnih prostorih.

Spored:
1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobrenje računskega zaključka za leto 1916.
5. Prejemba pravil.
6. Volitev načelstva in nadzorstva.
7. Slučajnosti.
Ako bi občni zbor ob navedenem času ne bil sklepen, vrši se tri tedne pozneje, dne 13. maja, ob isti uri in po istem sporedu drugi občni zbor, ki bo sklepal neglede na število navzočih združnikov.

Odjemalcem
morskega Caraquee-mahu
naznanjam, da ustrezam sedaj tudi večjim naročilom. Iz enega zavitka si pripravimo 1 liter nadomestka olja, ki je prav dobro uporaben za vsakovrstne solate, če tudi nima oljne masčobe.
Cena je K 1.30 za zavitek, po pošti K 1.50; kdor želi rekomandirano pošiljatev, naj doda še 25 vinarjev.
Poštna naročila in denarne pošiljave sprejema
Mai. Dežman, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6.
Nadrobna prodaja za Ljubljano je pri **Mariji Špenko, Kopitarjeva ulica**, ktera oddaja tudi že pripravljen nadomestek za takojšnjo uporabo. Slednji se po pošti ne pošilja.

Čebulček
čebulica, travna, orina in hvalna celična semena na debelo in drobno priporoča
Saver & Urbanič, Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Srbečico, hraste, izpuščaje, kožne bolezni, stare rane
odpravi hitro in sigurno
jantarsko mazilo.
Ne umaže in ne diši. Mali lonček 3 K, veliki lonček 5 K, družinski lonček 9 K z navodilom. K temu spadajoče jantarsko milo 4 K. Izdeluje
Gerő Sándor, lekarnar, Nagy Körös št. 31.

Mestna hranilnica v Kamniku
razpisuje
službo II. uradnika.
Prosilci z dokazi večletne hranilnične prakse naj vložijo svoje s prilogi opremljene prošnje
do 25. aprila 1917.
Plača po dogovoru. — Nastop službe takoj ali v najkrajšem času. Po dveletnem zadovoljivem službovanju se prizna definitivnost.
915 **Ravnateljstvo.**

Kostanjeve in bukovne hlode
kupi vsako množino franko vagon
Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.
Vpoštevajo se le pisane ponudbe z navedbo cen. 136

Le kratek čas!
Prodaja izbranih pristnih orientalskih
preprog, vezenin in umetnin
v trgovini
Dunajska cesta št. 20.
Prevzemo se tudi preproge v zameno ali v umetniško popravilo.